REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare *nr. 30.*
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.—Manuscripte nu se retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
În Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Duminecă 24).

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 corónе. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 132.—Anul LXV. Brașov, Duminecă 16 (29) Iunie. 1902.

Escursiunĭ de studiĭ.

In timpul din urmă s'a întêmplat ca în vre-o trei rêndurĭ profesorĭ și alțĭ ómenĭ de sciință maghiarĭ din Ungaria, parte împreună cu ascultătorii și elevii lor, sĕ facă escursiunĭ de studii în România. Așa profesorii maghiarĭ din Ungaria de sud au făcut cunoscuta escursiune la Turnu Severin, apoi un profesor de universitate dela Budapesta cu 16 ascultătorĭ a visitat Bucurescii și alte orașe din România, ér în ḑilele ultime un alt profesor maghiar a făcut o escursiune cu ascultătorii seĭ tot în regatul vecin.

Nu mai trebue sĕ spunem, că amintiții profesorĭ și studenții ce i-au însoțit au fost primițĭ pretutindenĭ în România cu multă prevenire și cu ospitalitatea alésă, de care se bucură acolo toțĭ streinii carĭ vin sĕ visiteze țéra în scop de a-o cunósce și de a cerceta ceea-ce are ea mai vrednic de vĕḑut și de studiat.

Acum ḑiarele unguresci aduc scirea, că ḑilele aceste mai mulțĭ profesorĭ universitarĭ, membri ai academiei române și alțĭ bărbațĭ de sciință vor sosi la Deva, conduși de învĕțatul profesor universitar și archeolog G. Tocilescu, ca sĕ visiteze museul archeologic din acel oraș, apoi castelul dela Hunedóra și țéra Hațegului.

Societatea istorică și archeologică din comitatul Hunedórei se pregătesce a face cea mai bună primire escursioniștilor din România, ba într'un raport al comitetului acestei societățĭ li-se promite învĕțatilor românĭ chiar o primire și-o călĕuzire însuflețită, drept rĕspuns și la primirea și atențiunea distinsă, cu care au fost întîmpinațĭ în România profesorii și studenții escursioniștĭ maghiarĭ.

Publicăm mai jos acea parte din raportul amintit, care se referă la pregătirile pentru acésta primire.

Ca și un moment caracteristic în vremile de aḑĭ apare faptul, de sigur neintenționat, că raportul, despre care vorbim, al comitetului societățiĭ maghiare din Deva, este publicat în fóia de acolo „Hunyadvármegye“ imediat după un articol de fond, în care aceeașĭ fóiă ridică în cer pe ministrul școlelor Wlassics, pentru-că ḑilele trecute a dat faimosul ordin, care decretéză maghiarisarea de jumĕtate a instrucțiunei în școlele române poporale prin aceea, că dispune ca jumĕtate din tóte órele, ce se predau peste sĕptĕmână, sĕ fie dedicate numai și numai învĕțăriĭ limbei maghiare.

Articolul se sfîrșesce cu cuvintele: „In limba ei trăiesce națiunea. Suntem mult recunoscĕtorĭ ministrului Wlassics, că a dispus, privitor la garanța de căpetenie a vieței nóstre naționale, în tótă consciința țîntei ce-o urmărim“.

Nu ne vine în gând a face politică. Orĭ-cine vede, că aicĭ e vorba numai de cultură și încă de cultură *per excellentiam*, de cultura aceea fără de care un popor, orĭ-care ar fi, nu póte trăi. Cetitațĭ dóră cu câte-va rêndurĭ mai sus ce ḑice fóia maghiară din Deva: că orĭ-ce popor trăiesce în limba și cu limba luĭ.

De aceea observarea, ce-o făcurăm prin asociațiune de idei, ni-se pare a fi la locul ei tocmai acum când Românĭ (fiă și din statul vecin independent) se întâlnesc și se salută cu Maghiarĭ în numele culturei, a acelei culturĭ universale, care orĭ și unde numai după una și aceeașĭ lege se póte desvolta.

Nu va surprinde decĭ pe nimenĭ, décă va ceti următórele rêndurĭ, ce le citām dintr'o scrisóre adresată nouĕ de către un Român hunedorén, din incidentul escursiunei amintite:

„...Care dintre noi — scrie acest Român de inimă — nu se bucură de venirea la noi a fraților din regatul vecin și care nu i-ar primi cu brațele deschise? Și totușĭ inima ni-se strînge când ne gândim, că pe frații noștri au sĕ-i priméscă o societate streină de noi și mai cu sémă organele oficióse, cu carĭ noi, constrînșĭ, am stat și vom sta în luptă continuă... Și cum, credețĭ, vor esploata adversarii desvoltăriĭ nóstre naționale culturale acéstă ocasiune pentru a momi pe cei ce vin în numele culturii și în bună credință și a ameți lumea cu laude despre ospitalitatea și cavalerismul unguresc?“...

Ne oprim aicĭ, ca sĕ nu se bănuéscă cumva, că am voi sĕ facem politică. Și ne oprim în firma convingere, că învĕțații escursioniștĭ dela Bucurescĭ asemenea nu vin la noi ca sĕ facă politică.

E vorba numai și numai de sciință și de cultură, și cei ce vin din țéra vecină încóce *nu trebue* sĕ scie, că productele sciinței și culturei nóstre, din matca românismului, sunt aḑĭ confiscate și amenințate cu ardere și nimicire, încă ca pe vremurile marelui Șincai!

Revista politică.

In cercurile politice din Budapesta a produs óre-care neliniște faptul, că *guvernul austriac* a însciințat oficial *guvernul unguresc*, că cu finea anului va abḑice *tractatele de comerciŭ* cu Rusia, Germania, Italia și Elveția. Ultimul termin pentru abḑicere a fost 30 Iunie a. c. și respectivele tractate comerciale sunt în vigóre până la finea anului 1903. Décă guvernul austriac n'ar fi făcut acésta la vreme, atuncĭ după 30 Iunie abḑicerea tractatelor ar fi rĕmas atârnătóre de învoiala comună a ambelor guverne, ér la cas când guvernul ungar nu s'ar fi înțeles cu cel austriac, tractatele ar fi rĕmas valide încă până la anul.

Pasul guvernului austriac e hotăritor și pentru *sórtea pactuluĭ* vamal austro-ungar. Décă Ungaria nu se va pute înțelege cu Austria, acésta din urmă póte sĕ-șĭ reguleze raporturile conform intereselor proprii și independent de Ungaria. Guvernul unguresc va trebui acum sĕ se pronunțe și el, décă vre sĕ mérgă mână 'n mână cu Austriacii în cestiunea atât de însemnată a pactului.

*

Atentatul, ce-l pregătesce ministrul unguresc al instrucțiunei prin cunoscuta sa ordonanță dată *în contra școlelor poporale nemaghiare*, a produs pretutindenĭ la Nemaghiari un viu echou de nemulțumire și revoltă sufletéscă. Pressa română din patrie s'a ocupat mult cu ordonanța acésta dușmănósă, semnalând marele pericol ce-l cuprinde ea pentru școlele nóstre susținute din cruntele sudorĭ ale poporului român. Se sperăm, că vorbele vor fi urmate de fapte și că națiunile nemaghiare, puse din nou la o mare încercare, vor sări ca unul pentru a-șĭ apĕra comóra cea mai scumpă fie-căruĭ popor: limba, și prin limbă naționalitatea.

*

Mare jale și consternare a cuprins de-odată puternica împĕrăție a *Angliei*. Sĕptĕmâna acésta era sĕ se facă încoronarea regelui engles Eduard VII. Lunĭ încă Londra era în culmea pregătirilor de încoronare, când de-odată i-se aduce la cunoscință poporului, că încoronarea nu se va face și că e amânată pe timp nedeterminat din causa bólei de care sufere regele. A doua ḑi regelui i-s'a făcut operațiune, scăpând de-ocamdată viéța luĭ dela mórtea sigură. După operațiunea medicală regelui i-s'a făcut mai bine și s'a simțit mult maĭ ușurat. Lumea nădăjduesce, că va succede scăparea vieții regelui, deși o mare neliniște a cuprins pe toțĭ în urma scirei, că va trebuĭ sĕ-se facă o a doua operație. De-ocamdată pacientul va trebui sĕ stea timp îndelungat în pat. Toțĭ óspeții princiarĭ, carĭ s'au fost dus la Londra sĕ participe la încoronare, au părăsit orașul.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cântece.

I.

De 'nzadar mai cânțĭ strĕine
La ferésta dragei tale;
Dorurile 's veștejite
Ca și frunzele pe cale...

Peste florile iubirii
Nu vedĭ cum s'așterne bruma?
N'ai cântat în primă-vară
Și te 'ncercĭ sĕ cânțĭ acuma!...

II.

De mult..., a fost odată
Și sciu că n'a fost vis,
Dér noptea mĕ 'npresóră
Și drumul 'mi-e închis...

A fost... și nu sciu unde
Și nu mai sciu ce-a fost,
Și sufletu-mĭ de-atuncea
Se pierde fără rost....

Alérgă 'n vremĭ trecute
Și nu scie ce vrea,
Și-l vecĭnic dus pe drumurĭ
Cătând acea ceva....

III.

Se 'nvîrtesce róta morii
Alintându-se cu stropii..
Sub o salcie plecată
Stau de gât cu fata popii.

E'n amurg... și greerușii
Ne șoptesc de pe rozóre:
„Vĕ putețĭ iubi de-acuma
Că pe mâne-ĭ sĕrbătóre!.“

Din spre sat bĕtrâna tócă
Ișĭ îngână ruga veche,
Vêntul prinde sĕ'i-o fure
Și ni-o spune la ureche...

„Tata! — ḑice 'ncet iubita —
La biserică se duce...“

Și-amêndoi ca doi cucernicĭ,
Ne făcurăm sfânta cruce!

Veturio.

Ultima lecție.*)

Povestirea unui mic alsacian.

De *Alphonse Daudet.*

In diminéța aceea întârḑiasem de la școlă și aveam mare têmă, că voiŭ fi înfruntat, cu atât mai mult cu cât domnul Hamel ne spusese, că ne va asculta despre participii, ér nu sciam nicĭ o bóbă. De-odată îmĭ veni gândul sĕ lipsesc dela școlă și sĕ apuc câmpii.

Timpul era atât de călduros, cerul atât de senin!

Se auḑiau mierlele cântând la marginea pădurii éră în finața Rippert, după fierăstrău, prusiacii făceau exercitiĭ. Tóte acestea mĕ ispiteau mult mai mult decât regulele participiului; însĕ am avut puterea sĕ resist și am alergat în grabă spre școlă.

Trecênd pe dinaintea primăriei am vĕḑut lume multă staționând în fața grilajului cu afișurĭ. De doi anĭ de ḑile de aici ne-au venit tóte scirile rele, bătăliile perdute, rechisițiunile, ordinele dela comandatură. Mĕ gândeam fără sĕ mĕ opresc:

Óre, ce-o mai fi?“

Apoi, când treceam în fugă piața, fierarul Wachter, care era cu ucenicul sĕu înaintea tablei, îmĭ strigă:

— „Nu te iuți așa, micuțule! Și așa vei ajunge prea curênd la școlă!“

Am credut, că-șĭ bate joc de mine și întraĭ în mica curte a d-lui Hamel într'un suflet.

De regulă, la începutul prelegerilor se făcea o larmă grozavă, care se auḑia până pe stradă. Pupitrele se deschideau și închideau, lecțiunile le repetau băeții cu toții cu glas înalt astupându-șĭ urechile, ca sĕ le înțelégă mai bine, éră li-

*) Ministrul școlelor din Ungaria a dat ordin, ca jumĕtate din órele de învĕțămînt la școlele pop. confes. sĕ se predea în limba unguréscă. Cine scie cât timp va mai trece, până va veni un nou ordin, ca sĕ se predea tóte órele în limba maghiară! Din acest incident mi-am adus aminte, că cetisem o istorisire scrisă de renumitul scriitor frances Alphonse Daudet, în care un școlar alsacian îșĭ povestesce cea din urmă lecție în limba francesă. Alsația, se scie, că după rĕsboiul dela 1870, în care Germanii au bătut pe Francesĭ, a fost luată dela Francesĭ și nu peste mult în școlele de acolo s'a întrodus limba germană. Francesii, cu mic cu mare, cu inima îndurerată au primit porunca, de a-se lĕpăda de limba lor francesă și de a învĕța de acum în limba nemțéscă. Am tradus decĭ duiósa povestire și o public în „G. Tr.“ *Traducĕtorul.*

Se ḑice, că Regele Eduard însuşî era stăpânit de temerea, că nu va ajunge se fie încoronat. Cu privire la acésta un diplomat engles istorisi următórele:

Nenorocirea acésta mai greu atinge pe regele şi pe regina. Regele deja de lunî de ḑile aştepta fórte îngrijat ḑiua încoronării. Când înainte de asta cu un an şi jumĕtate înmormêntaseră pe regina *Victoria* şi i-a urmat la tron regele *Eduard*, cine-va din jurul sĕu i-a spus cam în glumă, că printre popor e rĕspândită faima, că cine-va ar fi profeţit următórele:

— Da, va fi din el rege, dér rege încoronat — nicî-odată!

Asupra regelui, care nicî atuncî nu era deplin sănĕtos, cuvintele acestea au avut efect fórte deprimător şi în mai multe rênduri ḑisese celor din jurul sĕu, că i-ar fi plăcut cu mult mai bine sĕ nu fi fost încunosciinţat despre acésta „profeţire“.

De atuncî a devenit regele fórte nervos, ér impacienţa reginei îi potenţa încă şi mai mult nervositatea. Deja de lunî de ḑile unica dorinţă a regeluî era: sĕ trécă norocos peste actul încoronării. Dorinţa însĕ nu i-s'a împlinit şi starea sănĕtăţii sale a devenit aşa de periculósă, încât deocamdată nicî vorbă nu mai póte fi de încoronare, şi tóte speranţele se concentréză în dorinţa, ca sĕ nu se ivéscă complicaţiunî în bólă.

Ungurii şi naţionalităţile.

Consilierul ministerial *Vargha* Gyula a ţinut deunăḑî o conferenţă în Budapesta despre „Desvoltarea Maghiarilor într'o jumĕtate de veac“. Conferenţa s'a publicat şi în broşură.

Vorbind de şcólele secundare Vargha ḑice, că numĕrul elevilor maghiarî s'a sporit în cei 20 de anî din urmă în mod îmbucurător dela 73·09% la 76·75%. Dér aici n'au însemnătate numai numerii proporţionalî, ci şi cei absoluţî. Aceştia din urmă dovedesc, că deşi numĕrul şcolarilor de limbă nemaghiară n'a ţinut pas cu sporul şcolarilor maghiarî, totuşî el dă resultate însemnate, căcî şcolarii nemaghiarî s'au sporit cu mai mult de *trei mii*. Acésta, ḑice Vargha, e un pericol din punct de vedere naţional maghiar.

O deosebita atenţiune merită — după Vargha — sporirea însemnată a *inteligenţei române*. La 1881 numĕrul elevilor *românî* dela scólele secundare (gimnasii) era numai de 2419, în an. 1901 însĕ a fost de *3582*. Şi într'asta Vargha află un „pericul“ pentru Maghiarî, căcî — ḑice el — mai de mult cei ce învĕţau unguresce deveniau Maghiarî dela rótă, aḑî însĕ nu mai este aşa. Aḑî s'a format o inteligenţă nemaghiară, care nu se împrietinesce cu ideia de stat maghiar, ci lucréză din rĕsputerî pentru zădărnicirea acestei idei (N'are de ce sĕ lucreze, căcî se zădărnicesce pe sine însăşî — Culeg.)

Mai rĕu decât la şcólele secundare stau lucrurile la *scólele superióre*. Numĕrul ascultătorilor maghiarî ai acestor şcóle a scăḑut în interval de opt anî dela 88·82% la 86·31%, pe când numĕrul ascultătorilor nemaghiarî s'a înmulţit.

In general ḑis, pe când numĕrul ascultătorilor maghiarî arată un spor de 68·2%, pe atuncî *nemaghiarii* s'au sporit cu *114·4%* într'un deceniu. Şi mai mult îl supĕră pe d-l Vargha faptul, că în institutele religióse ale celor 2.187,242 (numai?) Românî, cu o populaţie de 31.355, nu se află nicî un elev, care s'ar da de Maghiar. In privinţa acésta numai la Ruteni se arată semne îmbucurătóre pentru Maghiarî. El mai constată, că tinerii maghiarî se înstrĕinéză de cariera preoţiei, ceea-ce, în împrejurările actuale ḑice, că e o adevĕrată „nenorocire naţională“.

La preparandii causa maghiarismului stă însĕ ceva mai bine. Aicî elevii maghiarî au sporit dela 68·61% la 73·09% în cei din urmă trei-spre-ḑece anî. Numĕrul Germanilor e staţionar, al Slovacilor şi Românilor însĕ a scăḑut, dér numai relativ, căcî în general luat elevii preparandiştî de limbă nemaghiară s'au sporit şi ei în mod însemnat.

SCIRILE DILEI.

— 15 (28) Iunie.

Asociaţiunea comercianţ lor românî din Braşov şi-a ţinut adunarea generală ḑilele trecute. Acéstă asociaţiune, deşi numĕrul comercianţilor a scăḑut în asemĕnare cu trecutul în mod prea considerabil, totuşî desvóltă o activitate, care ne îndreptăţesce a spera, că pe viitor comerciul va prinde de nou rădĕcinî puternice printre Românî. Din raportul presentat adunării generale din ăst-an, am vĕḑut cu satisfacţiune şi voim sĕ arĕtăm şi publicului, că comercianţii presenţî grupaţî în acéstă Asociaţiune îngrijesc, ca Asociaţiunea se sĕ ţină în curent cu mişcările comerciale din ţéră şi sĕ tragă atenţiunea membrilor séi asupra resultatelor dobândite prin acele mişcărî. Asemenea a luat Asociaţiunea disposiţiunî ca sĕ dea ajutóre la tinerii sĕracî, carî se aplică la comerciŭ. Atragem atenţiunea publicului nostru asupra concursului publicat în fóia nóstră de astăḑî. Observăm acî, că ajutórele, ce se dau învĕţăceilor dela comerciŭ, décă li-s'a acordat odată şi décă învĕţăcelul se pórtă bine, li-se dă în fie-care an până la finea anilor de învĕţăcel. Ar fi deci de dorit, ca sĕ se aplice cât mai mulţî tinerî la negoţ.

Esamenul de maturitate la şcóla comercială română din Braşov. Ni-se comunică următórele despre resultatul esamenului de maturitate din anul acesta la şcóla comercială română din Braşov: In clasa a III au fost *32 elevi*, între carî doi privatiştî. La esamenul scripturistic de maturitate au fost admişî *22 de candidaţi*, între carî doi repetenţî, ér la esamenul oral, care s'a ţinut în 13 şi 14 l. c. sub presidiul Rev. Domn Vasile *Voina* protopop onorar, ca comisar al Veneratului Consistor archidiecesan şi în presenţa domnului Nicolae *Putnoky* director gimnasial în Lugoşiŭ, ca representant al ministrului r. u. de culte şi instrucţiune publică, şi Iakab *Fekete* inginer şi director la şcóla specială de meseriaşî din Tĕrgul-Mureşului, ca representant al ministeriului r. u. de comerciŭ, au fost ascultaţî *17 inşî* [unul nu s'a presentat]. Resultatul e următorul: Cu *fórte bine*: Samuil *Urian*; cu *bine*: I. Bumbea şi Const. Handra; ér G. Baboie, V. Ghircoiaş, T. Orghidan, V. Popp, I. Radu, V. Todoruţ şi A. Mazzuchi simplu maturî.

Décă luăm numĕrul de 32 elevî, câţî au fost în clasa III faţă cu numĕrul de 10 al celor ce au reuşit, obţinem 31.25%, care este un resultat, ce numai multumitor nu póte fi. Carî pot fi causele acestei supriedĕtóre apariţiunî?

Sinodul episcopesc din Sibiiu s'a ocupat ḑilele trecute cu alegerea de episcop gr. or. în eparchia Aradului. Sinodul a fost presidat de I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Meţianu, în residenţa archiepiscopéscă din Sibiiu. Au participat Metropolitul Meţianu, episcopul Popea din Caransebes, părintele V. Mangra, alesul episcop al Aradului, şi cei trei archimandriţî din cele trei diecese române gr. or. Sinodul neaflând nicî o piedecă canonică în contra alesului, a confirmat alegerea de episcop a părintelui vicar Mangra. Confirmarea se va aduce la cunoscinţă guvernului pentru a lua hotărîre în privinţa propunerei de întărire de cătră Maj. Sa.

La închisóre. In 5 Iulie nou d-l George *Novacovicî* va întra în închisórea de stat din Seghedin, pentru a-şî face pedépsa de două lunî, la care a fost condamnat în afacerea cununei, ce tinerimea a depus'o pe mormêntul lui Avram Iancu în cimiteriul din Ţebea. Amenda de 200 cor. s'a plătit. Cununa a fost reînapoiată d-lui Novacovicî.

Stărî deplorabile într'o comună românéscă. D-l Dr. Cassiu *Maniu* scrie un articol în „Tribuna“ din Sibiiu, în care descrie în colorî negre starea slăbănógă a poporului român din Topliţa română. Causa acestei stărî o găsesce d-l Maniu în egoismul ómenilor cu carte, carî au părăsit interesele poporului In special face aspre imputărî celor trei preoţî, carî în procesul de regulare a posesiunei pădurilor (11,000 jughere) au lucrat contra interesului poporului român din Topliţa. Constatările acestea sunt din cale afară tristre şi ruşinóse pentru acei trei preoţî, carî părăsindu-şî turma, au mânat apa pe móra strĕinului!

Societatea pentru fond de teatru român la Bistriţă. Se scie, că adunarea generală din anul acesta a Societăţii pentru fond de teatru român se va ţiné la Bistriţă. Inteligenţa română de acolo, prin o scrisóre, adresată în numele ei de d-l Gerasim Domide, preşedintelui Societăţii, înştiinţéză, că a hotărît sĕ primescă cu cea mai caldă dragoste şi ospitalitate românéscă Societatea şi adunarea ei generală în mijlocul sĕu. Terminul adunării generale încă nu s'a fixat definitiv; dér probabil se va hotărî ḑiua de 15/28 August, ca cea mai potrivită împrejurărilor locale.

Pentru masa studenţilor românî din Braşov au întrat: dela dómna vĕd. *Maria Ios. Maxim*, Braşov, *50 cor.*, cu ocasia parastasului de 6 sĕptĕmânî dela mórtea neuitatului ei soţ prof. Iosif Maxim; — dela d-l Ioan *Maximilian* iun., capelan în Stupinî, cotisaţia anuală: *4 cor.* — Priméscă nobilii donatorî cele mai vii mulţămite. — Direcţiunea şcólelor medii gr. or. române din Braşov.

In urma bolnăvirei Regelui Angliei principele moştenitor *Ferdinand* cu principesa *Maria*, carî au plecat la Londra, pentru a representa pe Regele Carol la încoronare, vor rĕmâné încă cât-va timp la Londra, deşi încoronarea s'a amânat. — Regele *Carol* a trimis dela Sinaia la Londra o lungă telegramă, făcĕnd urărî călduróse pentru însănĕtoşirea Suveranului Marei Britanii.

Dela Academia Română. In şedinţa publică de Vinerî 7/20 Iunie a Academiei Române d-l I. *Tanoviceanu*, a cetit partea a doua din memoriul sĕu: *„România sub raportul moral“*, în care s'a ocupat de imoralitatea nedelictuósă. A explicat, că prin acest fel de imoralitate sĕ înţeleg tóte delictele, pe carî legea penală română nu le pedepsesce. Astfel un fiu avut. care îşî lasă părinţiî în miserie, un mişel care rĕsplătesce prin ingratitudine binefacerile primite etc. sunt atâtea lucrurî, carî intră în domeniul imoralităţii nedelictuóse. Şirul acestor delicte e nemărginit şi se întinde prin tóte stratele sociale, luând din ḑi în ḑi nisce proporţiî îngrijitóre. Profesorii odinióră îşî priviau însărcinarea ca o misiune sacră; aḑî o consideră ca o léfă fără slujbă. Preoţii de multe orî sunt departe de a corĕspunde prin viéţa lor privată înaltei lor demnităţî. Copiiî nu mai au sentimentul respectului cătră cei marî. Calomnia şi şantagiul au devenit nisce profesiunî exercitate de multe orî de cătră ómenî cunoscuţî ca cinstiţî. Rĕul

---

nialul cel gros al învĕţătorului bătea tabla:

Tăcere!

Credeam, sĕ găsesc larma asta pentru-ca sĕ mĕ pot furişa la bancă, fără sĕ fiu vĕḑut; însĕ totul era liniştit în ḑiua aceea ca într'o ḑi de Duminecă. Prin ferĕstra deschisă, îmî vedeam camaraḑii deja aşeḑaţî la locurile lor, éră d-l Hamel păşea în sus şi în jos cu înfricoşata trestie subţióră. A trebuit sĕ deschid uşa şi sĕ întru în mijlocul acestei marî liniştî. Vĕ puteţî închipui cât eram de roşu şi de înfricat!

Ei bine, nu. D-l Hamel mĕ privi fără mânie şi-mî ḑise cu blândeţe:

„Mergî repede la loc, micul meu Francisc, era sĕ începem fără tine“!

Ajunsei la bancă şi mĕ aşeḑai imediat la pupitrul meu. Numai atuncî, putui scăpa de frică, am băgat de sémă, că învĕţătorul nostru avea frumósa sa redingotă verde, jiletca cea de mătase şi tichia de mătase négră brodată, pe care nu o lua decât la ḑilele de inspecţiune sĕu la distribuirea premiilor. De altmintrelea întrégă clasa avea ceva extra-ordinar şi sĕrbătoresc. Dér ceea-ce mĕ surprinse şi mai mult era, că vedeam în fundul sălii, pe băncile, carî rĕmâneau de obiceiŭ góle, locuitorî de ai satului liniştiţî şi ei, ca şi noi. Vedeam pe bĕtrânul Hauser cu tricolorul sĕu, vedeam pe bĕtrânul primar, apoi pe bĕtrânul factor poştal şi încă multe alte persóne.

Toţî ómenii aceştia păreau trişti éră Hauser adusese un vechiŭ abecedar ros pe de marginî, pe care-l ţinea deschis peste genunchî şi-şî ţinea ochelarii peste paginele deschise.

In timp ce mĕ miram de tóte astea, domnul Hamel s'a suit pe catedră şi ne spuse cu aceeaşî voce dulce şi gravă, cu care mĕ primise, următórele cuvinte:

„Copiiî mei, asta-i ultima oră, că vĕ mai ţiu prelegere. A venit ordin din Berlin, ca sĕ nu sĕ mai învĕţe în şcólele din Alsacia şi Lorena decât numai nemţesce... Noul învĕţător sosesce mâne. Astăḑî ţineţî ultima-óră în franţuzesce. Vĕ rog sĕ fiţî atenţî“.

Aceste cuvinte mĕ tulburară. Vai! mişeii, ĕtă ce au afişat la primărie!

Ultima mea oră în limba francesă!

Ér eu, sĕracul de mine, care abia sciam sĕ scriu! De acuma nu voiŭ mai învĕţa nicî-odată! Trebue sĕ mĕ pricopsesc cu ce mi-a rĕmas..... Cât dor duceam acuma de timpul perdut, de prelegerile ce le-am perdut umblând după cuiburî de paserî, orî dându-mĕ pe ghiaţă pe Saar.

Cărţile mele, pe carî le găseam imediat înainte de asta atât de plictisitóre şi grele de purtat, gramatica mea, istoria mea biblică, îmî păreau acuma pretinî vechî, de carî mi-ar veni greu a mĕ despărţi.

Dér îmî părea rĕu şi de d-l Hamel. Ideia, că are sĕ plece, că nu-l voiŭ mai revedé, mĕ făcea sĕ-i uit dojenile şi loviturile de băţ.

Sĕrmanul om!

Va sĕ ḑică în onórea acestei ultime clase şi-a îmbrăcat el hainele de sĕrbătorî şi acuma înţelegeam pentru-ce aceştî bĕtrânî ai satului au venit sĕ se aşeḑe în colţul sălii. Păreau, cât spun, că le pare rĕu, că nu au venit mai des la şcóla asta. Au venit, ca sĕ mulţămescă întru cât-va învĕţătorului nostru pentru cei patru-ḑecî anî de serviciu cinstit şi sĕ-şî facă datoriile cătră patria, care dispărea.

Am ajuns până aci cu reflexiunile mele, când de-odată aud numele meu. Era rêndul meu sĕ recitez. Ce n'aşî fi dat sĕ fi putut spune acea faimósă regulă a participiilor în întregime, tare, limpede, făr' de nicî o greşélă; însĕ m'am împiedecat la primele cuvinte şi am sfîrşit clătinându-mĕ în bancă, cu inima svîcnindă, fără sĕ cutez sĕ ridic capul. Am auḑit atuncî pe d-l Hamel, care-mî ḑise:

— „Nu te voiŭ mai ocărî, micul meu Francisc, tu escî deja destul de pedepsit... ĕtă cum stă lucrul:

Tótă ḑiua-şî ḑice omul: Aşî! Am destul timp. Voiŭ învĕţa mâne. Apoi vedî ce se întêmplă... Vai! asta a fost nenorocirea cea mai mare a Alsaciei nóstre, de a-şî lasa instrucţia sa vecînic pe ḑiua de mâne, éră acuma aceştî ómenî sunt în drept a ne ḑice: Cum?

Voi pretindeţî a fi francesî, éră voi nu sciţî nicî sĕ vĕ vorbiţî, nicî sĕ vĕ scrieţî limba! La tóte acestea iubitul meu Francisc, nu escî tu cel mai vinovat. Avem cu toţii sĕ ne facem partea nóstră de învinuirî.

Părinţii voştri nu şî-au bătut capul sĕ vĕ înveţe. Mai bine le plăcea sĕ vĕ ducă sĕ lucraţî pămêntul, sĕu sĕ tórceţî pentru a avé cu câţî-va golognanî mai mult. Éră eu, óre n'aşî avea sĕ-mî imput nimica? Nu v'am pus sĕ-mî stropiţî grădina, în loc sĕ lucraţî alt ceva? Ér când mergeam sĕ prind păstrăvî, nu-i aşa, că'mî era silă sĕ vĕ dau congediu?...“

se întinde chiar și asupra magistraturei și de multe ori judecătorii magistrați, carĭ sunt chemațĭ a face justiția, își perd prestigiul prin fapte, pe carĭ nu ar trebui sĕ le sĕvîrșéscă. A vorbit apoi despre lățirea alcoolismului; arată, că înșelăciunea e aprópe nerepresabilă, camăta și réua credință „rĕmân nepedepsite, și critică mai multe disposiții ale codului penal. Terminând face apel la cei competențĭ a vindeca rĕul.

Bătăi între Ungurĭ și Sêrbo-Croațĭ. Se scrie lui „P. Lloyd“ din Agram (Zagreb) cu data de 26 Iunie, că în nóptea de Lunĭ spre Marțĭ a fost acolo o strașnică păruială între nisce studențĭ Sêrbo-Croațĭ și între nisce amploiațĭ ungurĭ dela căile ferate. Studenții au bătut crunt pe Ungurĭ, carĭ erau vr'o 8 la numĕr. Venind afacerea la judecătorie, apĕrătorul. Dr. Derencin a spus, că ciuda studenților pe ungurĭ a venit de acolo, că guvernul numesce pe teritoriul croat, contra legei, numai amploiațĭ ungurĭ la căile ferate. Dintre studențĭ au fost condamnațĭ doi la câte 14 ḑile arest.

Dela Stupinile Brașovului. Ni-se scrie: In 11 Iunie st. n. am petrecut la mormĕnt pe mult iubita fică a harnicului econom *Nicolae Marin* dela Stupinile-Brașovului, *Elena*, în etate de abia 16 anĭ împliniți, căreia părinții sĕi s'au silit a-i da o crescere bună, căcĭ fiind ei cu dare de mână, o dădură la Brașov, ca pe lângă cunóscerea economiei casnice, învĕțată în casa părintéscă, sĕ învețe și carte și lucrul de mână. Era bună, blândă, modestă și lucrătore „Lința“, cum o numiau părinții ei, și toțĭ, câțĭ o cunosceau o iubiau. Așa învĕțase ea din casă sĕ fie, căcĭ așa a vĕḑut ea pe tata și pe mama ei. Multă lume sĕ adunase la înmormĕntarea acestei tinere copile, nu numai dela Stupinĭ, ci și dela Brașov, nu numai Românĭ, ci și Sașĭ. Am vĕḑut și câte-va d-șóre, foste conșcolărițe ale rĕposatei. Serviciul funebru l'a îndeplinit on. d-n capelan I. *Maximilian* și on. paroch. Ios. *Micu* din Feldióra. Părintele capelan I. Maximilian a rostit un cuvênt funebru fórte nimerit, prin care a stors lacrimĭ din ochii tuturor celor presențĭ. După finirea serviciului funebru, cosciugul cu rĕmășițele defunctei a fost ridicat de 8 flăcăi din sat și dus la cimitir, unde s'a depus în mormĕntul familiar spre vecinică odihnă. Era un conduct frumos. In frunte mergea orchestra română a bravilor Feldioreni și preoții, ér în urma sicriului rudele și mulțime de bărbațĭ și femei, pe jos, în ordine; după aceștia au urmat ca la 40 de căruțe din Stupinĭ și strĕine, carĭ încă mergeau în rînd una după alta. — Fie-i amintirea bine-cuvĕntată! — *Duțu.*

O renumită cântăreță română anunță pentru sĕptĕmâna viitóre un concert aicĭ în Brașov, Numele cântărețeĭ este *Maria Dimitrescu* și este cunoscută în Europa sub numele de *Mara d'Asty*. Am avut ocasiune a vedé o colecție întrégă de diare italienescĭ și germane, carĭ publică portretul artistei și îi fac cele mai marĭ elogii. D-na Mara d'Asty a fost angajată la mai multe teatre din Italia, între carĭ la renumitul teatru *Bellini* din Neapol. Asupra debutului ei la acest teatru în rolul „Violettei“ din *„Traviata“* lui Verdi sunt atâtea elogiĭ, în ḑiare încât cu drept cuvênt trebue sĕ fim mândri de succesul unei Românce tocmai în Italia, patria clasică a musicei. Și décă va veni la Brașov, suntem sigurĭ, că atât publicul român, cât și cel strĕin își va da tot concursul sĕu artistei, despre care un ḑiar din Berlin scriea: „Die Musikweisen Mailands sind darin einig, dass es sich um eine ganz ungewöhnliche Erscheinung auf dem Gebiete des Coloraturgesanges — eine Art Naturphänomen — handelt und man glaubt, dass in der jungen Künstlerin eine Nachfolgerin *Adelina Patti's* erstanden sei.“ (Ințelepții musicalĭ din Milano sunt de acord, că avem de a face cu o apariție estraordinară pe terenul cântecului de coloratură, cu un fel de fenomen al naturii, și că tînĕra artistă este o succesóră a Adelinei Patti).

Alegere de notar. Ni-se scrie: In 21 l. c. s'a ținut alegere de notar în cercul notarial al Cuciulatei, căruia îĭ aparține comunele Comana inferióră și Lupșa, protopretoriatul Șărcaia. Au candidat 12 inșĭ, dintre carĭ d l primpretor a pus în candidație 11. Toțĭ alegĕtorii s'au grupat numai pe lângă 2 candidațĭ, și anume, pe lângă Ioan *Boldea* notar substitut și George *Pop* not. cer. în Părău, care deja a 3 óră a reflectat la acest post. După votare s'a constatat, că d-nul Ioan Boldea a întrunit majoritatea de voturĭ 31, ér d-l Pop 15.

Esamenul din Religiune cu elevii românĭ gr. cat. din localitate se va ține Miercurĭ în 2 Iulie st. n. dela 2—4 óre p. m. în localul gimnasiului român.

Blăstĕm de mamă. Vĕduva lui Nicolae Doroga din Pricaz, lângă Orăștie, a blăstĕmat Vinerĭ séra pe copilul ei Nicolae: „mânca-ți-ar cióréle carnea pe dunga Murĕșului.“ Sâmbătă, în 21 c. a mers Nicolae Doroga cu traista de grumazĭ sĕ trécă Murĕșul la Folt, unde avea sĕ pășuneze vitele. Ajuns la Murĕș, într'un cin mic de pescarĭ pentru 2 persóne, se aflau deja: Nicolau Voina, învĕțător și alțĭ 3 tinerĭ, carĭ tocmai erau sĕ dea calea cinului deja prea încărcat; ajuns la cin, Nicolae Doroga se aruncă și el, al cincilea. Invĕțătorul Nicolau Voina îuzadar i-a strigat sĕ nu se urce în cin, că și așa sunt prea mulțĭ. Ajunșĭ pe valurile Murĕșului umflat de multe ploi, erau aprópe sĕ ajungă țĕrmul dinspre Folt, când de-odată cinul începu a se cufunda, în urma poverii marĭ, și ajunșĭ în apă până la brĕu, toțĭ cincĭ au sărit în apă. Invĕțătorului Voina și unui tinĕr i-a succes a ajunge malul prin înot, doi inșĭ se țineu de cin care se întórse cu fundul în sus și apăruse la suprafață, amêndoi își făcură vîslă din brațele lor și după o luptă desperată de o oră, li-a succes a ajunge la malul de unde plecară cam 2-3 chilometrĭ către Turdaș, scăpând de primejdia, ce îĭ amenința. Durere, micul Nicolae Doroga, abia în etate de 14—15 anĭ, a căḑut jertfă „Blăstĕmului de mamă“, ursită înainte cu o ḑi! Cadavrul încă nu s'a aflat.

Esamenul cu elevii dela șcóla primară conf. gr. or. a bisericei Sf. Treimi de pe Tocile (Brașov) s'a ținut în 9 Maiŭ n. sub presidiul M. O. D. protop. Ioan *Petric.* Esamenul — după cum ni-se scrie — s'a început la órele 2 p. m. și a durat până la órele $4^1/_2$. Invĕțător d-l Ioan *Suciu*, care servesce la numita șcólă cam de 22 anĭ. Copiii și copilele din anul prim de șcólă, au dat rĕspunsurĭ nu tocmai precum s'ar fi așteptat. Mai bine au rĕspuns cei din anul al doilea. N'a făcut bună impresie, că cântările, carĭ atât de mult înalță inima omului, au lipsit cu totul. Sperez însé, că în viitor d-l învĕțător Suciu va da un seceriș mai mulțumitor cu elevii sĕi. Nu mĕ îndoiesc, că așa va fi, Am ḑis acestea fără de a voi sĕ-l învinuiesc de negligență, ci mai vîrtos pentru a-l îndemna și îmbărbăta la muncă, pentru-ca și sporul de care toțĭ ne vom bucura, sĕ fie mai mare. — *Un binevoitor al școlei.*

Omorurĭ înfiorătóre. La un canton al căilor ferate dintre Mitrovitz și Vucovar s'au întîmplat nisce omorurĭ îngrozitóre, cărora i-au căḑut victimă trei persóne. Dumineca trecută pe la orele 8 séra s'a oprit ultimul tren la canton, în care s'au urcat mulțĭ pasagerĭ, mai ales muncitorĭ, carĭ mergeau la Vucovar. Cantonierul Vincențiu Laurik a închis cassa, după-ce a plecat trenul, și s'a dus cu familia s'a la odihnă. Numai fiul sĕu, în etate de 15 anĭ a plecat de acasă cu vacile la pășune. Pe la orele 10 băiatul audi în apropierea casei două împușcăturĭ, dér gândia, că tatăl sĕu a împușcat asupra vr'unei vulpi, care venia în timpul din urmă mereu la găinĭ. Pe la órele 3 diminéța băiatul veni acasă cu vacile. Când a întrat însé în casă, a găsit pe tatăl sĕu, pe mama-sa și un frate de 5 anĭ culcațĭ la pămênt într'o baltă de sânge. Părinții trăiau încă, dér erau leșinațĭ, copilul însé era mort. Fie-care avea la cap câte o rană deschisă de împușcătură. Băiatul nu scia la început, ce sĕ facă. La órele 4 însé, când sosi un tren, el puse o cartușă de signal pe șine și trenul se opri. Băiatul a povestit apoi, ce s'a întîmplat S'a telegrafiat la stațiunea cea mai apropiată, de unde a venit la fața locului gendarmii și un medic. Tâlharii au spart cassa și au luat totul. După cum spune băiatul, tatăl sĕu putea sĕ aibă vr'o 150 fiorinĭ, ér în cassa de bilete puteau sĕ fie de asemenea vr'o 30—40 fl. Gendarmeria a pornit cercetare riguróśă pentru descoperirea făptuitorilor.

O întêmplare duióśă In Laibach (Craina, séu țéra Granerilor) s'a întêmplat următorul lucru dureros: Inginerul Heinz Otto s'a dus cu miresa sa, Maria Asoli, sĕ-șĭ cumpere verigĭ de logodnă. După-ce le-au cumpĕrat, s'au întors spre casă, miresa cu tramvaiul electric, mirele în urma tramvaiului, pe bicicletă, amêndoi cu inima plină de fericire. La o întorsătură de uliță nu sciu cum s'a întêmplat, că mirele cu bicicleta ajunse înaintea tramvaiului, care a trecut peste picióréle lui, sdrobindu-l în mod îngrozitor. Nenorocitul mire a fost dus sub pórta unei case, unde s'a chemat repede un preot, care l'a cuminecat, i-a dat ungerea de pe urmă și tot-odată l'a și cununat cu miresa. Ómenii, carĭ au vĕḑut acéstă scenă, plângeau cu hohot de mila lor. Inginerul muri a doua ḑi în spital.

Măcelul dela Zárány. Sĕptĕmâna trecută s'a serbat hramul în comuna Zárány, numită pe nemțesce și Zagersdorf în comitatul Șopron, dincolo de Dunăre. Pentru păzirea bunei rĕnduelĭ s'a trimis la acéstă serbare și doi gendarmĭ, și anume comandantul titular de post Szugfil și gendarmul Kalman Iozsef. Cei doi gendarmĭ, sosind la fața locului, s'au dus la un cunoscut al lor, care era finanț și s'au pus pe beute. Către miedul nopții s'au dus cu toții la birtul lui Pichler, unde s'au așeḑat la o masă, ér arma au pus'o la oparte, întâi se uitau la dans, dér pe urmă le veni și lor pofta sĕ jóce. Szugfil, care era beat tun, auḑi cum lângă el sĕ sfădiau nisce feciorĭ. Numai decât sĕ duce lângă dênșii și îĭ somézá sĕ nu facă gălăgie. Unul din ei rĕspunse: d-le gendarm, aicĭ n'ai mai multe dreptur, decât orĭ-care din noi și n'ai dreptul sĕ vorbescĭ, decât când cineva sĕ légă de d-ta. Szugfil se repeḑi la ei și se începŭ o hărțuială. Kálmán Iozsef vĕḑênd acésta s'a dus repede după pușcă, pe care o descărcă în mulțime. Numai decât căḑu la pămênt fata Sofia Mileticĭ, căreia un glonț îĭ străbătu prin cap. Afară de acéstă nenorocită fată au mai fost rănite de selbaticul gendarm încă șépte persóne, dintre carĭ uniĭ se luptă cu mórtea. Étă, unde póte ajunge sĕlbătăcia unui gendarm beat.

O corabie — mănăstire. Ḑilele aces tea a sosit în portul Taganrog (Rusia) o corabie a mănăstirei sf. Pantelimon din sf. munte Athos cu numele: „Pocrov

---

Apoi trecênd dela un obiect la altul, domnul Hamel se puse sĕ ne vorbéscă despre limba francesă. Ne spunea, că este cea mai frumósă, cea mai limpede, și cea mai închegată dintre tóte limbile lumii; că trebue sĕ o păḑim între noi și sĕ n'o uităm, pentru-că când un popor ajunge în sclăvie, cât timp el ține morțiș la limba sa, ca și cum și-ar ținea în mână cheia temniței sale.*) Apoi luă o gramatică și ne ceti lecțiunea. Eram mirat vĕḑênd cum înțelegeam.

Tóte câte mi-le spunea îmĭ păreau ușóre, ușóre de tot. Cred, că nicĭ când nu l'am ascultat atât de atent și că nicĭ el nu a avut nicĭ-când atâta răbdare în esplicațiunile sale. Ai fi putut crede, că „înainte de a se duce bietul om, ar fi vrut sĕ ne dea întrégа sa sciință și de a ne face sĕ ne intre în cap dintr'o singură dată.

După ce a isprăvit cu lecțiunea, am trecut la scris. Pentru ḑiua acea domnul Hamel ne pregătise exemple de tot nouĕ, carĭ erau scrise cu litere ronde: Franța, Alsacia, Franța Alsacia. Cuvintele acestea ne apăreau ca micĭ drapele, carĭ fâlfăiau împrejurul clasei nóstre. Ar fi trebuit sĕ vadă cineva câtă silință își dedea fie-care și câtă liniște domnea! Nu se auḑia altceva, decât scîrțâitul penițelor pe hârtie. De-odată întrară în clasă mai mulțĭ gândacĭ de Maiŭ; nicĭ unul însé nu-i luă în sémă, nicĭ chiar cei mai micĭ carĭ se aplecau sĕ desemneze liniile lor cu o inimă, cu o conscienciositate, ca și când și asta s'ar ține de limba francesă...

Pe coperișul școlei gurruiau încet porumbei și mĭ-am ḑis ascultându-i:

— „Óre nu-i vor obliga și pe aceștia sĕ cânte nemțesce?“

Din când în când, când îmĭ ridicam ochii de-asupra paginei mele, vedeam pe domnul Hamel, cum stă nemișcat la catedra sa și fixéză obiectele dimprejurul lui, ca și când ar fi voit sĕ-șĭ ducă în privirea sa întrégа școlă... Gândiți-vĕ! De 40 de anĭ locuia într'acelașĭ loc, cu curtea și clasa înaintea ochilor sĕi.

Numai băncile și pupitrele s'au vopsit, erau róse de multă întrebuințare; nucul din curte s'a mărit și hemeiul, pe care-l plantase el, se 'ncolăcea acuma pe la ferestrii și până pe coperiș. Ce supĕrare trebuia sĕ fie pe capul bietului om, sĕ lase tóte lucrurile astea și s'asculte pe sora sa, care se preumbla în odaie, de-asupra, gata sĕ închidă cuferele lor, căcĭ trebuiau sĕ plece cum e mâne; sĕ mérgă din țéră pentru vecii-vecilor.

Pe lângă tóte astea el a avut curagiul sĕ ne țină prelegerea până 'n capĕt. După caligrafie, am avut lecția din istorie; apoi cei micĭ cântară cu toții: ba be bi bo bu.

In fundul sălii, bĕtrânul Hauser și-a pus ochelarii și ținênd în mânĭ abecedarul, silabisa literile dimpreună cu ei. Vedeai cum se sirguesce și el: vocea-i tremura, și ne era atât de comic sĕ-l ascultăm, încât aveam poftă când sĕ rîdem, când sĕ plângem. Vai! îmĭ voiu aduce pururĭ aminte de ultima mea prelegere....

De-odată césornicul bisericei bătŭ ora ameḑii, apoi sună clopotul de „Ave Maria“ și într'acelașĭ timp gornele prusacilor, carĭ se reîntorceau dela esercițiu, rĕsunară sub ferestrele nóstre. Domnul Hamel se ridică fórte palid, la catedră. Nicĭ când nu-mĭ părŭ atât de înalt.

„Amicii mei, ne ḑise, amicii mei, vréu vréu...“

Insé ceva îl înăbușa. Nu putea sĕ urmeze frasa.

Se întórse spre tablă, luă o bucată de cretă și, apăsând cu tótă puterea, scrise cât putŭ de apĕsat:

„Trăiéscă Franța!“

Apoi rĕmase acolo cu capul rĕzimat de zid și fără sĕ ne mai spună o vorbă, ne făcŭ semn cu mâna:

„S'a isprăvit... puteți merge!“

H. P. P.

Cântec.

Mândro, astăḑĭ eștĭ frumósă,
Te-ai gătit de sĕrbătóre,
Ți-ai prins mijlocul în bete
Și în fluturĭ de argint;
Ți-ai scăldat buzele 'n rouă,
Ți-ai prins florĭ la cingătóre
Și în părul tĕu de aur,
Albe florĭ de mărgărint.....

Duioșia ta senină
Mi-amintesce c'altă dată
Eram alții; — și-astăḑĭ singur
Torc fuiorul unui plâns;
Mĕ cutremură trecutul,
Când ți'ntorcĭ privirea tótă,
In spre locul unde-odată,
Florĭ de dragoste am strîns....

*) S'il tient sa langue, — il tient la clé qui de ses chaines le délivre“. — F. Mistral.

presvitaia Bogorodița". Corabia este o mănăstire. Căpitanul corabiei și toți matrozii sunt călugări dela muntele Athos și pórtă haine călugăresci; căpitan e părintele ieromonach Gherasim, împodobit cu tóte distincțiile cuvenite. Hainele călugărilor matrozi sunt încât-va amĕsurate menirii lor ca matrozi. Corabia negru tenciută pórtă în frunte o cruce mare și cuprinde în sine o biserică, unde căpitanul igumen Gherasim în tótă ḑiua celebrézá. Pe corabie se țin cu rigurositate tóte regulele călugăresci, femei nu vin pe corabie. Ea a transportat mir de pe muntele Athos pentru mănăstirea sf. Panteleimon din Moscva. Căpitanul-igumen și călugării matrozi sunt Ruși, corabia însĕ călĕtoresce sub flamură turcéscă.

Aventura unui principe. Din Londra se comunică o scire fórte curiósă. Se ḑice anume, că poliția ar fi arestat o bandă de ómeni stricați într'o cârciumă din cele mai pĕcătóse în partea cea mai depravată a orașului. Intre ómenii aceștia ar fi fost și un principe dintr'o familie domnitóre europénă, care petrece actualmente în Londra. Principele și-a părăsit locuința, ce i-s'a pus la disposiție de către Curte, a cinat într'un hotel, și nu se scie cum s'a luat în tovărășie cu acei derbedei. Ḑiarele englese spun, că starea în care au fost găsiți cei arestați, nu se póte descrie. Numele principelui este ținut secret.

Doi copii arși în Sibiiŭ. In ḑiua de 26 Iunie a isbucnit în Sibiiŭ, în apropierea cimitirului evang. un incendiu. Pompierii au eșit imediat la fața locului. Se aprinsese un grajd, care a ars până la pămênt. Din ruinele grajdului, pompierii au scos cadavrele carbonisate ale unui băiat în etate de 4 ani și a unei fete de 7 ani, amêndoi copiii familiei Klör, care plecase de acasă la lucru, lăsându-și copiii fără supraveghiare. In absența părinților, s'au jucat cu chibrituri, și astfel s'a produs nenorocirea.

Un student în filosofie, din familie cinstită și cu purtări bune, ar voi sĕ ocupe peste vară un post de correpetitor și educător pe lângă unul sĕu doi băieți de gimnasiu, sĕu școlă reală. El póte da lecții și din limba francesă. Onorariu corespundĕtor împrejurărilor. Adresa la redacția fóiei nóstre.

Mórtea năprasnică a unui oficer. Locotenentul Richard *Adam* dela regimentul Molináry, cu garnisóna în Kecskemét, a murit Marți spre Miercuri nóptea de o mórte grozavă. Locotenentul s'a culcat cu țigara aprinsă în gură. Din nenorocire a adormit în curênd și căḑêndu-i țigara din gură s'au aprins din ea albiturile de pe pat. Locotenentul s'a treḑit târdiu, când tótă odaia era plină de fum. Repede s'a sculat sĕ deschidă ferestra, dér n'a putut merge, decât până la mijlocul odăii, unde a căḑut înăduşit. Așa l'au găsit a doua ḑi dimineța mort.

Concert militar. Mâne Duminecă séra la hotelul „Pomul verde" concert militar. In cas de plóiă în salonul de sticlă. Întrare liberă.

Rectificare. In darea de sémă despre suprasolvirile făcute cu ocasia petrecerei poporale a Brașovechenilor, publicată în numĕrul trecut al fóiei nóstre, s'au strecurat două greșeli, pe cari le rectificăm. Anume: d-l paroch Iosif Maximilian a contribuit 2 cor., și I. Voicu, măestru zidar 1 cor. (ambii din Brasovul-vechiŭ), ér în loc de N. M. e a se ceti: N. N.

Schimbare de local. Atragem atențiunea publicului din Brașov și jur, că farmacia dela „Biserica albă" (din strada Inului 32) se va muta în casa farmacistului Fr. Kellemen (strada Vămii nr. 8.) A-se vedé anunțul pe pag. VIII.

Óspeți bucuresceni în comitatul Hunedórei.

Pe la începutul lunei viitóre, mai mulți profesori și alți ómeni de sciință din Bucuresci vor face in comitatul Hunedórei o escursiune de studii.

Étă ce cetim în privința acésta într'un raport despre o ședință a comitetului diriguitor al societății maghiare de istorie și archeologie ținută în Deva, Dumineca trecută, care raport a fost publicat în ḑiarul *Hunyadvármegye* dela 26 l c.

In fine directorul museului și secretar, aducênd la cunoscință, că la începutul lunei lui Iulie comitatul nostru va avé onórea a fi visitat de mai mulți profesori dela Universitatea din Bucuresci și de mai mulți membri ai Academiei de acolo, în scop de a face studii, comitetul a decis ca, cu sprijinul înaltului guvern, al comitatului și al administrației, sĕ iea tóte mĕsurile posibile, pentru a pune la cale o primire entusiastă a companiei escursioniste, compusă din 45—50 persóne și de a-o călăuzi, și acésta cu atât mai mult, cu cât vrem sĕ ne revanșăm pentru primirea distinsă și atențiunea, de cari au fost împărtășiți înainte de asta cu cute-va sĕptĕmâni în România, profesorul universitar din Budapesta, Dr. Lóczy Lajos, ér în ḑilele acestea, Dr. Kunos Ignacz, cu auditorii lor.

Conducătorul óspeților din România, pe cari îi așteptăm cu simpatie, va fi archeologul Grigore Tocilescu, profesor universitar, senator și director al museului național din Bucuresci și vor veni sĕ visiteze museul societății nóstre, antichitățile din parcul dela Mintiea, ruinele amfiteatrului din Grădiștea, cetatea dela Hunedóra și alte frumuseți naturale ale comitatului nostru și sperăm, că cercurile competente vor face totul, ca sĕ se simtă bine în mijlocul nostru și sĕ priméscă impresiuni plăcute.

Despre acéstă escursiune se amintesce și în articolul de fond din numĕrul de față.

ULTIME SCIRI.

Primim următórea telegramă despre o nouă perchisiție domiciliară, ce s'a făcut în Sibiiu:

Sibiiu, 28 Iunie. Astăḑi s'a făcut o nouă *perchisiție domiciliară* la noi pentru a *confisca*, la ordinul procurorului, adausul „dar de Pasci", ce fusese alăturat la „Fóia Poporului" (numĕrul de Pasci) *din causa biografiei* martirului dela 1848 *Buteanu*, ce-o conține, și care este scrisă de Victor *Lazar*.

Constantinopol, 27 Iunie. Consacrarea lui *Firmilian* ca metropolit sêrb la Ueskueb se va face în mănăstirea Skalotes, din apropiere de Dedeagatsch. Firmilian a fost învitat de patriarchat sĕ se ducă la acea mănăstire.

Londra, 27 Iunie. Deștéptă îngrijiri seriόse scirile, că regele Eduard simte éră și mari dureri. Crisa, în bóla regelui, se așteptă pe mâne. La locurile bine informate se susține, că starea sănătății regelui s'a înrĕutățit și speranțele de reînsănĕtoșare sunt fórte mici.

Copenhaga, 27 Iunie. Mare neliniște și consternare domnesce la curtea de aici din causa scirilor nefavorabile sosite din Londra.

Berlin, 28 Iunie. După ultimele sciri sosite aici din Londra în bóla regelui Eduard se observă o considerabilă îndreptare. Unele ḑiare speréză, că încoronarea se va face la tómnă. Pe de altă parte ḑiarul „Independance" din Bruxella primesce sciri din cercurile curții englese, după cari nu mai este nădejde de însĕnătoșare.

„Cuvêntări bisericesci de Massillon" traduse din originalul frances de *Ioan Genț* protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare.—Deja la 1898 apăruse in Oradea-mare cartea cu titlul de mai sus, care cuprinde 17 predici de ale vestitului orator eclesiastic frances. Predicile sunt împărțite de traducĕtor după *anul bisericesc rĕsăritén*. și fie care este pusă la acea Duminecă sĕu sĕrbătóre, cu a cărei evanghelie se potrivesce predica.—Un volum elegant de peste 400 pagini în 8º cu portretul lui Massilon. Traducerea se distinge printr'un limbagiŭ ales. *Prețul 5 coróne* (6 Lei 50) plus 30 bani porto. Se află de vêndare la Tipografia *A. Mureșianu; Brașov.*

„Școla este casa omului de omenie".

Discurs festiv, rostit în Septemvrie 1901 la serbarea școlară a sfintei S fii, patróna școlelor nóstre, cu ocasia aniversării a 50-a dela punerea pietrei fundamentale a edificiului gimnasial.

De **Nicolae Sulică**, prof. gimn.

„Scóla este casa omului de omenie".
(Proverb din popor.)

Episcopul Șaguna ḑicea în discursul sĕu festiv, ținut acum 50 de ani în ḑiua sf. Sofii, că i-se pare a se fi revelat tainica voință a proniei ceresci, a provedinței, în faptul, că punerea pietrei fundamentale a acestui lăcaș al înțelepciunii, a concăḑut tocmai cu ḑiua sf. Sofii, ḑiua sf. Ințelepciuni. Și în adevĕr, par' că o tainică putere a întocmit acéstă minunată coincidență, care din capul locului avea sĕ sigileze predestinațiunea acestor instituțiuni de cultură românéscă, ca templu, ca altar sacru al înțelepciunei.

A fost un moment de fericită inspirațiune momentul, în care s'a zămislit în mintea și inima marilor noștri înaintași, gândul de a ridica Ierusalimul românesc aici în Brașov. Nu mai puțin fericit a fost momentul, când Șaguna, cea mai strălucită podóbă a bisericei nóstre, a închinat aceste școli sf. Sofii, sf. Inţelepciuni.

Duchul înțelepciunei a presidat la întemeiarea acestor școli, duchul înțelepciunei a și alimentat de atunci flacăra luminătóre a adevĕrului în acest templu al sciințelor și al virtuților. A fost un ceas bun, un ceas norocos ceasul, în care s'au așeḑat temeliile materiale ca și spirituale ale acestui institut.

Au trecut 50 de ani de atunci, o respectabilă serie de ani, bogată în muncă binecuvêntată și progres. Cinci-ḑeci de ani de-arêndul s'a adus jertfă de mulțămită sf. Inţelepciuni, Sf. Sofii care a luat sub scutul sĕu aceste școli.

Astăḑi, când duchul sf. Inţelepciuni e din nou invocat asupră-ne prin rostul sfințit al slugitorilor altarului Domnului, nu mĕ pot sustrage nici eu, modestul slugitor la altarul sf. Inţelepciuni, chemat sĕ susțiu de astă-dată prin rostul meu continuitatea cu firul trecutului — nu mĕ pot sustrage nici eu de sub magica influință a acelor idei, cari au frământat mintea marilor noștri înaintași de acum 50 de ani, în acele momente de fericită sĕrbătóre.

Voiŭ cerca sĕ rĕmân în aceeași sferă de idei.

Am cetit și recetit cuvintele sĕrbătoresci, inspirate de duchul înțelepciunei și de duchul dragostei de neam și limbă, cari au resunat acum 50 de ani în locul acesta. Am rĕmas străbătut de căldura lor și datam curs liber cugetărilor mele: Carte, lumină, învĕțătură, școlă, înțelepciune pe séma poporului nostru robit de întunerecul nesciinței, au fost cuvintele de ordin ale acelei ḑile memorabile.

Când pierdută, tu îți legeni
Șoldu 'n vuiet de vióră
Și'ntrevĕd prin borangicul
Cămășuței, dalbul strop, —
Strînsul altuia mĕ frînge,
Rîsul lui mĕ înfióră,
Și pornesc pe sub mestécăni,
Dorul inimei sĕ'ngrop....

Imi iau fluierul de vișin
Și-mi joc degetele-n clape,
Și curg undele-n suspine,
Retrezind trecutu-mi drag;
Mlădióse se strecóră
Ca adêncul unei ape,
Și 'ntristat mĕ 'nec în plânsul
Chinuitului pribeag....

R.-Sărat

Alexandru Zamfirescu.

Poesii poporale.

Am drăguț de gazdă mare
Da nu-mi place, că-i hid tare,
Nu sciu măsa ce-a gândit,
De l'a făcut așa hid.
Mĕ mir și el ce gândesce
De cu mine vorovesce,
Ori dóră-mi trage nădejde?

Bade pe mormêntul tĕu,
Rĕsărit-a dorul meu
In formă de iérbă verde
Lumea'l vede și nu crede,
Dér nu crédă, lumea-i rea
Și nu-mi sci inima mea,
Lumea-i rea și-i blăstĕmată,
Inima mea îi curată
Ca și apa din isvor —
Te jelesc bade cu dor,
Te jelesc și te-oiŭ jeli,
Până la tine-oiŭ veni.
Te-oiŭ jeli cu sufletu,
Se nu mĕ scie satu,
Te-oiŭ jeli cu inima,
Sĕ nu mĕ scie lumea,
Că lumea-i înșelătóre
Și-l uită pe cel ce móre

Dăi, cântă guriță mândră,
Nu'ți fie lumea urîtă,
Pân' ce mi-i urîtă mie,
Nu'ți fie gură și ție!
Gându-mi stă firea mĕ bate
Din strĕin sĕ-mi fac un frate.
Din cânele de strĕin
Nu poți face frate bun.
Din cățéua de strĕină,
Nu poți face soră bună.

Inimă supĕrăciosă.
Ce sĕ-ți dau sĕ fi voiósă?
— De mi-ai da bunul lumii,
Eu voiósă nu pot fi;
Ce-am pedut n'oi mai găsi.
De mi-ai da tótă lumea,
Ce-am pierdut n'oi mai afla.

N'am vĕḑut pe bădița
De Duminecă séra,
Gura ḑice, gura minte
Că l'am vĕḑut mai 'nainte.
L'am vĕḑut în prânḑisor,
N'am putut prânḑi de dor.
De 'l mai vĕd pân' la gustare
Mie nu-mi trebe mâncare.

Pe la noi pe la Giurgesci
Rĕsărit'au flori domnesci.
Da cine le-a rĕsădit?
Din clopul badi-o sărit
Când la cătane-o pornit,
C'a fost tare năcăjit.
Da cine le-a sĕmĕnat?
Din clopul badii-o picat,
C'a fost tare supĕrat.

Sĕ fi bătut Dumneḑeu,
Ața légănui meu.
Că n'a fost légăn cu noroc,
Numai de-aruncat în foc.
N'a fost légăn spre tignélă,
Numai de-aruncat în pară.
Străină-s, strĕin mĕ chémă,
Strĕină-s de-a bună sémă,
Vin'o mamă pân' afară,
Și-mi arată drumu 'n țéră.
Vin'o mamă și-mi mai spune!
Pe ce drum sĕ merg în lume?

Vai de lin, vai de pelin,
Vai de omul cel strĕin,
Vai de fir de busuioc,
De omul fără noroc;
Vai de firul de bujor
Și de omul cel cu dor.

Culese de: *C. Manu.*

Păstrând aceeaşĭ albie a cugetărilor, printr'o apropiată asociaţiune de idei, am combinat cele trei elemente: şcólă, înţelepciune şi popor, formulându-mĭ întrebarea: Ce crede înţelepciunea poporului nostru despre şcólă, ce concepţiune, ce părere a ajuns sé-şĭ formeze poporul nostru în decursul vremurilor despre şcólă, ca factor de viéţă şi de cultură?

Imĭ trebuia rĕspuns. L'am căutat şi l'am aflat.

Am deschis cartea înţelepciunei poporului nostru.

Da, poporul nostru îşĭ are înţelepciunea sa, filosofia sa proprie, ér acéstă carte a înţelepciunei poporului nostru e aprópe nesfêrşită, ca şi şirul vremurilor, ce l'a ispitit de vécurĭ.

Poporul român şĭ-a avut tot-déuna şcóla sa, o şcólă tot atât de veche ca şi el, dér nu în palate mărețe şi pompóse, ci afară, la câmp, la córnele plugului, sus la munte în mijlocul turmelor, pe cărările rĕtăcite ale codrilor, pe drumurile bătute de vijelii şi de ninsóre, pe câmpul de luptă în mijlocul sgomotului de arme şi al strigătelor de rĕsboiŭ. E şcóla vieţii şcóla poporului nostru, ér elementul dominant în acéstă şcólă a vieţii a fost *suferinţa.* Poporul nostru e un popor pățit, e un popor trecut prin tóte peripeţiile vieţii. E *şcóla suferinţii*, şcóla, la care a umblat poporul nostru, ér din acésta şcólă a eşit purificat, strălucind cu caracterul sĕu istoric, aşa precum îl cunósce istoria, ca element de ordine şi de cultură, a eşit oţelit, fortificat trupesce şi sufletesce, ducênd cu sine drept câştig intelectual, drept merinde dela şcólă, o comóră de învĕţăturĭ practice, comóra esperienţelor sale din trecut, comóra înţelepciunei sale de astădĭ.

Am deschis cartea înţelepciunei poporului nostru şi am rĕsfoit filă de filă, nedumerit şi însetoşat de a sci, cu ce convingere s'a ales némul nostru asupra şcólei, pe care învĕţase s'o preţuiéscă în tot decursul vieţii sale seculare?

Aicĭ am cetit cuvinte de aur, imposante prin simplitatea adevĕrurilor lor, ca: Cine învaţă la tinereţe se odichnesce la bĕtrâneţe; cine întrébă nu greşesce, dér la orĭ-ce trébă pe Stan păţitul întrébă; nu cine trăesce mult, scie multe, ci cine umblă mult, scie multe; vremea învaţă pe aceia, carĭ n'au dascăl; nevoia învaţă pe om; tótă lumea este şcólă; biserica este casa lui Dumnedeu, ér şcóla casa omului de omenie.

Aicĭ m'am oprit frapat.

„Şcóla este casa ómului de omenie!“

Am rémas surprins în primul moment, ca faţă de ceva nou, ce nu mai audisem, ér în al doilea moment străbătênd adêncimea acestor cuvinte, m'am recules şi am început sĕ meditez.

Am cutreerat cu gândul tóte şcólele némurilor culte ale pămêntului.

Am întêlnit în frunte pe vechii Grecĭ şi Romanĭ.

Şcóla pentru Grecii cei vechĭ era o istituţiune pentru crescerea curat estetică, pentru desvoltarea şi perfecţionarea armonică a frumseţii trupescĭ şi sufletescĭ. Instrucţiunea teoretică, literatura şi artele pentru vechii Romanĭ erau nisce îndeletnicirĭ de a doua mână, neseriόse, „leviora studia“, precum diceau ei, ér şcóla pentru ei era o distracţiune, jucărie, *ludus*, precum se dice latinesce. Sunt nisce concepţiunĭ caracteristice acestea pentru anticul popor grecesç, ca şi pentru poporul roman.

Care e concepţiunea poporului românesc despre şcólă? Şcóla e isvor de omenie pentru orĭ-ce om, dice înţelepciunea poporului nostru.

Ce e „omenia“, ce o pretinde înţelepciunea poporului nostru, ca misiune specială a şcólei nóste românescĭ? Limba românéscă are o mulţime de espresiunĭ pentru indicarea omului integru, care sĕ scie impune prin individualitatea sa superiόră. Aşa sunt: om de inimă, om la locul sĕu, om sĕ te legĭ la rane cu el, om de trébă, adecă om, pe care-l poţĭ întrebuinţa acolo unde trebue, om harnic, cu care te poţĭ ajuta şi în care te poţĭ încrede. Idealul ca om însĕ, după psihologia poporului nostru, este *omul de omenie.*

„Omenesce“ în frasa a se purta omenesce, „a omeni“ în frasa a omeni pe cine-va, şi „omenie“ în frasele: om de omenie şi a învĕţa omenie, sunt trei noţiunĭ înrudite, ce se reduc la noţiunea fundamentală de *om.* A se purta omenesce séu a omeni pe cine-va, însemnéză a se purta aşa, precum cere demnitatea omului ca fiinţă superióră, spre deosebire de turma necuvêntătóre a dobitócelor.

Omenie după acésta interpretare este suma tuturor facultăţilor spirituale, ca semne distinctive ale omului — fiinţa raţională — faţă de animalul stăpânit esclusiv de patimĭ. Noţiunea de „omenie“, după concepţiunea poporului nostru, invólvă în sine tot ceea-ce pe om îl face om şi-l deosebesce de dobitoc.

Atribuţiunile omeniei sunt tot ceea-ce e frumos şi nobil în fiinţa omului. Omul de omnie va fi aşa-dară omul desbrăcat de tot ce nu e de demnitatea lui de om, va fi omul înzestrat cu calităţile cele mai înalte sufletescĭ, culminând în sentimentul de cinste, de onóre, de bun simţ. Om fără omenie, om care şĭ-a mâncat omenia, după graiul poporului nostru, este acela, care şĭ-a perdut simţul de onóre, de ruşine, cea mai mare virtute în ochiĭ poporului nostru.

Nu esistă limbă pe faţa pămêntului, care sĕ fi sciut întrupa, concentra în chipul acesta într'un singur cuvênt tóte atribuţiunile distinctive, carĭ constitue esenţa spirituală a omului, ca cea mai superióră fiinţă a creaţiunii.

Póte numai limba latinéscă ne mai ofere în punctul acesta o apropiată analogie prin cuvêntul sĕu *humanitas*, humanitate, humanism, indicând tot cam aceeaşĭ ce indică omenia românéscă.

Formaţiunile analogice ale celorlalte limbĭ nu sunt decât nisce fabricaţiunĭ savante, imitate dapă forma latinéscă. *Humanitas* este o formaţiune isvorită din simţul şi judecata poporului roman. întocmai ca şi omenia din mintea întregului popor românesc.

Amintesc lucrul acesta nu ca un curiosum linguistic, căcĭ am convingerea, că acéstă admirabilă coincidenţă a l. latine şi a l. românescĭ nu e ceva întêmplător, accidental, ci odată ce sângele apă nu se face, după înţelépta vorbă a poporului nostru, în acéstă coincidenţă trebue sĕ vedem ca şi în multe altele o continuitate neîntreruptă, o supraveţuire a sufletului poporului roman în lumea sufletéscă a poporului nostru.

Glasul esperienţelor poporului nostru cere dela şcóla românéscă ceea-ce şcóla modernă a popórelor civilisate abia în timpul din urmă a ajuns sĕ înţelégă, cere pe lângă *instrucţiune*, carte şi învĕţătură, şi *educaţiune*, omenie. Şcóla românéscă va avé sĕ formeze înainte de tóte *caractere*, carĭ cu cinste şi onóre sĕ pótă suporta furtunósa luptă a esistenţei, carĭ sĕ pótă cu demnitate resista tuturor tentaţiunilor vieţii.

E ceva la tot casul caracteristic, că maxima poporului nostru în clasica definiţiune a misiunei ideale a şcólei românescĭ par' că vré sĕ separe, preferind partea *morală* a învĕţămêntului faţă de partea *intelectuală.* „Brânză bună în burduf de câne“ va dice înţelepciunea poporului nostru despre învĕţătura desbrăcată de nobila haină a virtuţii şi moralităţii.

Istoria trecutului némului nostru dovedesce, că nu e ceva paradoxal a afirma astădĭ, că în trecut poporul român şĭ-a putut susţine cu demnitate locul, ce i-s'a predestinat, mulţămită nu culturei sale superióre teoretice, ci isteţimei sale naturale şi mai presus de tóte moralului sĕu înalt *omeniei* sale.

Étă dér devisa actuală a şcólei românescĭ pe depliu justificată prin trecutul istoric al némului nostru.

Omenia a fost aceea, pe care a învĕţat'o poporul nostru în trudnica şcólă a vieţii, şi omenie cere înţelepciunea poporului nostru dela şcóla românéscă. Decă istoria cunósce némul nostru ca pe acel popor, care în tot decursul vieţii sale seculare, în pace şi 'n rĕsboiŭ, acasă ca şi în faţa lumii a sciut sĕ salveze şi sĕ-şĭ păstreze intactă virtutea sa cardinală: demnitatea sa de om, atuncĭ cu tot dreptul cere înţelepciunea acestui popor dela şcóla românéscă de astădĭ, sĕ créscă ómenĭ de omenie, bărbaţĭ în tótă puterea cuvêntului, bărbaţĭ conscii de demnitatea lor omenéscă.

Precum cuvêntul omenie ca formaţiune linguistică e o podóbă a limbei românescĭ, aşa şi macsima: „şcóla e casa omului de omenie“ este o podóbă alésă a nobleţei cugetării, a înţelepciuneii poporului nostru. Nu cred, că póte fi o definiţiune mai desĕvêrşită a şcólei ca instituţiune culturală, decât clasica definiţiune a poporului românesc. Omenia reasuméză în sine tot ceea ce adĭ numim cultură a minţii şi a inimei. Décă humanismul a fost vécurĭ întregĭ esclusivul isvor de cultură pentru omenimea renăscută şi a rĕmas şi adĭ fundamentul ideal al instrucţiunei gimnasiale, atuncĭ omenia, acest humanism per excellentiam românesc, stabilesce ca ţîntă finală a instrucţiunei românescĭ tot ceea ce este mai nobil şi mai ales în om.

Omenia omului o constituie două elemente dinstinctive ale psichicului sĕu: raţiunea sa superióră şi nobleţa inimei sale; sciinţa, cunoscinţele sale înalte şi virtuţile sale, carĭ l-au fácut stăpân preste minunile universului. Şciinţelor şi virtuţilor (litteris et virtuti) este consacrat şi acest măreţ templu al Sf. Inţelepciunĭ, care adăpostesce deja de o jumătate de secol la sînul sĕu isvorîtor de lumină şi de omenie pe toţĭ iubitorii de înţelepciune. Şcóla e casa omului de omenie, dice înţelepciunea poporului nostru. Voi, fii ai neamului nostru, trimişĭ sĕ cresceţĭ aicĭ sub aripele acestei şcolĭ spre folosul neamului vostru, însemnaţi-vĕ cu ce capital spiritual aştéptă némul nostru sĕ părăsiţĭ acest templu consacrat sf. Inţelepciunĭ. Diua sf. Intelepciunĭ de astădĭ cere dela voi, prin rostul înţelepciunii poporului nostru, sĕ deveniţĭ prin şcóla românéscă bărbaţĭ demnĭ de némul vostru, sĕ fiţĭ pururea ómenĭ de omenie, caractere nobile, pururea representanţĭ demnĭ ai spiritului omenesc.

Aşa sĕ fie!

Aniversarea luptei dela Custozza.

(Din 24 Iunie 1866).

Predică festivă, ţinută ostaşilor în 9 (23) Iunie 1902 în biserica gr. or. română a sf. Adormirĭ din Braşov-Cetate, de preotul militar **Nicolae Fizeşianu**

Ostaşĭ creştinĭ!
Iubiţilor mei fii sufletescĭ!

Poimâne se împlinesc 36 anĭ dela crâncena şi sângerósa bătălie dela *Custozza* de pe pămêntul Italiei, unde oştirea nóstră a secerat o isbândă dintre cele mai strălucite asupra vrăşmaşului.

Di însemnată este decĭ diua de poimâne, diua de 24 Iunie după calendariul nou, pentru armata ţĕrii nóstre, şi cu deosebire di însemnată, di de bucurie, di de onóre şi mărire neperitóre este diua acésta pentru acele regimente, carĭ au luat parte în acel rĕsboiŭ şi carĭ au stat în linia de foc şi au luptat în acea bătălie — pentru ele — de vecĭnică aducere aminte.

Intre acelea regimente, carĭ prin bravura lor au hotărit sórtea luptei şi ni-au câştigat învingerea, au fost şi regimentele de inf. ces. şi reg. Nr. 33 din Arad, 43 din Caransebeş, *50 din Alba-Iulia*, acum în localitate, şi 63 din Bistriţa, compuse tóte şi atuncĭ ca şi astădĭ, în parte covêrşitóre din fiii credinciosului popor românesc din acéstă ţéră.

De aceea şi regimentul nostru din garnisóna din localitate, şi anume *regimentul de inf. ces. şi reg. Nr. 50*, mândru de faptele viteze ale înaintaşilor sĕi, ţine serbătóre în tot anul în *diua de 24 Iunie st. n.*, aducêndu-şĭ aminte cu laudă şi recunoscinţă de curagiul, bărbăţia şi vitejia neîntrecută a acelor eroi, carĭ credincioşĭ jurămêntului militar, cu nepăsare de mórte şi-au pus sângele si viéţa, avutul lor cel mai scump, pentru tron şi patrie.

Când regimentul aduce prinos de laudă şi de recunoscinţă falnicilor sĕi înaintaşĭ, prin acésta se cinstesce numai pe sine însu-şĭ şi în chipul acesta se face vrednic şi de cinstea lumei, pentru-că cel-ce nu ţine la sine şi nu se cinstesce nicĭ pe sine însu-şĭ, acela nu e vrednic nicĭ de cinstea altora.

Dintre oficerii şi ostaşii de rênd ai regimentului 50, care a luptat cu atâta bravură pe colinele dela *Custozza* acum 36 anĭ, astădĭ nicĭ unul nu mai face parte din acest regiment. Un singur martor al gloriósei bătălii dela Custozza însĕ totuşĭ a rĕmas la regiment până în diua de astădĭ, ca sĕ mărturiséscă urmaşilor necontenit: de purtare bărbătéscă, de ţinută vrednică de laudă, de lupta vitejéscă şi de biruinţa strălucită a vrednicilor înaintaşĭ, ér acest martor s'a întors din bătălia dela Custozza încununat cu cunună verde de laurĭ, este *steagul* vostru, al celor dela reg. 50.

Ascultaţĭ decĭ cu băgare de sémă istoria acestui falnic stég şi întipăriţi-vĕ adênc în minţile şi inimile vóstre mărturiile lui despre diua cea mare dela *Custozza*, despre diua de onóre, ce e înscrisă cu litere de aur în cartea regimentului!

*

În vara anului 1866 am fost învĕluiţĭ, fără voia şi pricina nóstră în rĕsboiŭ sângeros cu două puterĭ marĭ de-odată, şi anume: cu *Prusia* — o ţéră, ce astădĭ face parte din Germania, séu din marea împĕrăţie nemţéscă — şi cu *Italia.*

Astfel armata împĕrăţiei nóstre a trebuit sĕ se împartă în două, pentru-ca o parte sĕ dea pept cu óstea Prusiei, ér cealaltă sĕ mérgă şi sĕ lupte în potriva Italienilor.

Intre astfel de împrejurărĭ grele, puţinĭ de tot erau sorţii noştri de isbândă, căcĭ vrăşmaşul, care stătu în faţa armelor nóstre, şi într'un loc şi într'altul era cu mult mai numĕros, decât noi. Insĕ cu tóte acestea, întêmplarea a arătat limpede, că nu hotărĕsce totdéuna numĕrul ostaşilor şi mulţimea armelor, şi că nu urméză totdéuna, ca cei mai numĕroşĭ, cei mai mulţĭ sĕ fie tot-odată şi cei mai tarĭ, decât cei mai puţinĭ după numĕr, dér mai harnicĭ şi mai voinicĭ, când e vorba de fapte, când e vorba de onórea stégului.

În rĕsboiul nostru cu Italia, şi anume în bătălia dela *Custozza*, s'a adeverit şi dovedit acésta mai pe sus de tótă îndoiala, căcĭ aci am stat în faţa unui vrăşmaş aprópe de trei orĭ mai mare la numĕr, decât noi, şi totuşĭ în cele din urmă norocul armelor a fost pe partea nóstră.

In cuvêntarea mea de astădĭ mĕ voiŭ mărgini a vĕ vorbi pe scurt numai despre decursul acestui rĕsboiŭ, arătându-vĕ mai cu sémă ţinuta şi purtarea bravă a regimentului nostru de inf. Nr. 50, care a luat parte la acest rĕsboiŭ şi care are tot dreptul a ţiné poimâne di de sĕrbătóre întru aducere aminte de faptele eroice ale vitejilor sĕi înaintaşĭ în bătălia dela *Custozza.*

Fiţĭ decĭ şi mai departe cu ascultare şi cu băgare de sémă.

Când a eşit la ivélă scopul pe care-l urmărea Italia faţă de noi, de a pune mâna pe două ţĕrişóre frumóse, şi anume: pe *Veneţia* şi pe *Tirol*-ul de médă-di, carĭ amêndouĕ se ţineau pe atuncĭ — cea din urmă se ţine şi astădĭ — de împĕrăţia nóstră; când Italia, pentru a ajunge la acest scop, începù sĕ se pregatéscă din greu a cuceri numitele ţĕrişóre cu armele, sciind, că de bunăvoie nu le vom da din mână, şi când tot în scopul acesta încheià chiar şi o alianţă séu tovărăşie de arme cu Prusia, care la rêndul sĕu încă voia umilirea monarchiei. lucru firesc, că nicĭ noi n'am putut sta cu mânile în sîn şi de aceea se luară şi la noi încă de cu bună vreme mĕsurile de lipsă, pentru-ca duşmanii, carĭ s'au legat şi jurat în potriva nóstră, sĕ nu ne afle nepregătiţĭ.

Astfel încă în primăvara anului 1866 la 21 Aprilie*) n. óstea nóstră, care avea sĕ se bată cu Italienii, a fost pusă pe picior de rĕsboiŭ.

Regimentul de infanteriă 50, care prin luna lui Aprilie din acelaşĭ an veni cu 3 batalióne din garnisónele sale de mai 'nainte la Verona (oraş în Italia-de-Nord), fù aci împărţit la brigada de sub comanda generalului-major baron *Piret de Bihain*, sub care stăteau încă regimentul de inf. Nr. 75 din Bohemia şi batalionul de vênătorĭ din Tirol (Kaiser-Jäger), cu carĭ trupe reg. 50 a luptat umĕr la umĕr în tot decursul rĕsboiului. Brigada acésta se împărţi la corpul al 5-lea de armată comandat de Generalul de cavalerie principele *Friederic Liechtenstein.*

Al 4-lea batalion al reg. 50 plecà la poruncă mai înaltă pe la începutul lui Maiŭ dela Alba-Iulia spre Italia, ajunse pe la mijlocul lunei la Udine, ér de acolo în 22 Iunie n. la oraşul *Veneţia*, spre a-l ţiné ocupat şi a face într'ênsul slujba obicĭnuită de garnisónă. Batalionul acesta rĕmase în Veneţia pănă-ce s'a încheiat pacea şi la rĕsboiu n'a luat luat parte de loc.

---

*) Datele istorice sunt culese din istoria regimentului întitulată: „Geschichte des k. u. k. Infanterie-Regimentes Nr. 50. etc. von Gustav Ritter Amon von Freuenfeld, Garde und Rittmeister der Ersten Arier-Leibgarde etc. etc.“ 1882. — Nota autorului.

Tot pe la începutul lui Maiŭ plecă şi regimentul cu cele trei batalióne dela Verona spre alte locurĭ, hotărîte pentru întrunire.

In 9 Maiŭ Archiducele *Albrecht* de fericită aducere aminte şi mareşal-campestru de odiniόră, luă comanda peste întréga nóstră óste, care avea sĕ se mĕsure cu óstea vrăşmaşă italiană.

Acéstă óste a nóstră, numită „armata de sud", era compusă de 3 corpurĭ de armată şi anume: din corpul al 5-lea, al 7-lea şi al 9-lea, precum şi din o divizie de reservă, carĭ tóte la olaltă numĕrau 80,000 ostaşĭ cu 278 tunurĭ.

In 12 Iunie s'a orênduit adunarea puterilor armate pe lângă ţĕrmul stâng al rîuluĭ Adige şi astfel regimentul nostru 50 se şi adună două ḑile mai târḑiu cu reg. de Ulanĭ Nr. 12 în *S. Bonifacio*.

Intêmplările mai însemnate şi hotărîtóre urmară acum repede una după alta, şi adecă:

În 20 Iunie n. la 8 óre diminéţa se ivi la străjurile nóstre aşeḑate în apropierea oraşuluĭ *Mantua* un colonel italian, aducênd şi predând declararea de rĕsboiŭ a regelui Italieĭ *Victor Emanuel*.

La scrisórea acéstă de rĕsboiu a regelui Italieĭ, comandantul armateĭ nóstre Archiducele *Albrecht* n'a dat nicĭ un rĕspuns, dér în ḑiua următóre de 21 Iunie n. dădu trupelor sale ordin, adecă poruncă de ḑi, prin care le pregăti de luptă, făcêndu-le cunoscut, că césul aşteptat încă de demult a sosit şi că rĕsboiul se va începe. Li-se vestesce trupelor mai departe scopul Italienilor, carĭ au pornit cu rĕsboiu în contra nóstră pentru de a-ne lua provincia Veneţia, „*piétra scumpă*" din coróna monarchuluĭ nostru, dela apĕrarea căreia atêrnă onórea armateĭ şi cinstea fie-căruĭ ostaş. Cu cuvinte însufleţitóre îndémnă şi îmbărbătéză apoi pe toţĭ, sĕ-şĭ facă datoria de soldat cu scumpĕtate, avênd nădejde tare, că dreptatea fiind pe partea nóstră, Dumneḑeu le va ajuta, ca sĕ ese biruitorĭ şi învingĕtorĭ din luptă. Ér la sfêrşitul poruncei de ḑi se ḑice:

„Inainte decĭ soldaţĭ! plin de aşteptare privesce împĕratul şi patria, şi cu viuă interesare de sórtea nóstră privesc mamele şi soţiile vóstre, precum şi fraţiĭ spre noi!

„Inainte la luptă! în numele luĭ Dumneḑeu, stigând cu glas tare şi departe sunător: Trăiéscă Impĕratul!"

Ordinul acesta de ḑi fù primit cu adevĕrată însufleţire de către regimentul nostru de care vorbim, încât fie-care aştepta cu nerăbdare césul de a-se mĕsura cu vrăşmaşul şi de a da probă de hărnicia şi vrednicia sa.

In 22 Iunie ni-se începù marşul de concentrare séu adunare a armateĭ nóstre pe ţĕrmurile drept al rîuluĭ Adige, în ţinutul Veroneĭ. Brigada Piret, la care era împărţit reg. 50, înaintă şi ea în ḑiua acésta până la *S. Michele* şi se aşeḑă în taberă sub scutul tunurilor din reduta Elisabeta; în 23 Iun. brigada plecă mai departe şi cu tóte că marşul acesta era mult îngreuiat prin arşiţa sórelui şi prin năduful ḑileĭ, feciorii noştri sosiră veselĭ şi cu voe bună pola 10 césurĭ înainte de amédĭ la *Chievo*, unde tăbărând, li-se vesti ordinul de armată al Archiducelui.

In ḑiua acésta de 23 Iunie armata nóstră avea înaintea sa óstea regeluĭ Italieĭ cu vre-o 130.000 ostaşĭ şi cu aprópe 300 tunurĭ, ér îndĕrĕtul ei lângă rîul Po alt corp de armată vrăşmaş cu 90.000 combatanţĭ sub comanda generaluluĭ Cialdini. Afară de aceste trupe puternice, Italienii maĭ aveau încă şi alte două corpurĭ de armată la îndemână.

Faţă de acéstă sumedenie de oştire italiană, cât de mică şi neînsemnată se părea óstea nóstră cu cei 80,000 de ostaşĭ!

Archiducele *Albrecht* avea de gând pentru ḑiua următóre (24 Iun. n.) a înainta cu armata sa spre rîul Mincio, pe care 'l şi trecuse óstea regelui Italieĭ, apropiindu-se tot mereu de trupele nóstre. Scopul Archiducelui era, a cădea în cóstă inamicului şi a-l isbi din laturĭ, ca cu atât mai uşor sĕ isprăvéscă cu el de acéa ină hotărîrea de-a ocupa încă în ḑiua de 23 Iun. unele puncte mai însemnate din acel ţinut delos şi astfel brigada *Piret* — în legătură cu al 5-lea corp de armată, comandat acum, în urmarea îmbolnăvireĭ grele a principeluĭ *Lichtenstein* de către Locotenentul-Mareşal-campestru baron *Rodich* — porni la la 4 césurĭ d. a. cu paşĭ repeḑĭ dela Chievo fără bagagiŭ numai cu trăsurile de muniţie şi după un marş de 8 óre de tot greu şi obositor făcut în bătaia ploaeĭ, sosi pe la miedul nopţiĭ la *Castelnuovo*, unde abia află ceva adăpost în casele de acolo.

(Va urma).

Literatură.

„*Luceafĕrul*", revistă literară. Apare în 1 şi 15 a fie-căreĭ lunĭ, după stil nou. Preţul unuĭ esemplar 50 banĭ. Abonamentul pe 1 an 10 cor., pe jumĕtate de an 5 cor. Pentru strĕinătate 1 an 15 francĭ. *Budapesta* IV str. Vörösmarty 69 a.

Primul numĕr din revista „Luceafĕrul", care pórtă data de 1 Iulie 1902, ni s'a trimis la redacţie şi putem ḑice că se presentă în condiţiunĭ fórte bune, atât ca fond, cât şi ca formă. Comitetul de redacţie e compus din următoriĭ domnĭ: Alex. *Ciura*, şef. redactor, Aurel Paul *Bănuţiŭ*, editor şi redactor responsabil. Membrii: Oct. *Goga*, Ioan *Lupaş*, Ioan *Montani*, Dion. *Stoica*, Ioan *Lăpĕdat*, Vas. E. *Moldovan*, Sebast. *Stanca*, George *Zăria*. Intre aceste nume găsim câte-va cunoscute, cu semnătura cărora au apărut deja unele publicaţiunĭ gustate de public. Revista este broşată după modelul revistelor germane destinate pentru tinerime şi are pe copertă un desemn secesionist, făcut de d. Florian A. Mureşan, representând o Româncă, în costum naţional, privind la luceafĕr. Ilustraţiile din corpul revisteĭ, în parte originale, sunt de asemenea binişor reuşite. Limbagiul, cu puţine esceptiunĭ (vide: „*De loc* mi-aşĭ face un balon" pg. 14), este corect. Peste tot, „Luceafĕrul" ne face impresie bună şi dorim, ca bunul început sĕ fie încuragiat din partea publiculuĭ nostru. Redacţia şi administraţia „Luceafĕrului" ne trimite spre publicare următorul

Apel.

Când păşim pentru prima-óră înaintea publiculuĭ românesc cu noua revistă a tinerimeĭ universitare, cea dintâi vorbă a nóstră e: „Dómne ajută!"

Ne îndreptăm apoi spre inteligenţa română, ḑicênd: „primesce cu dragoste rodul acesta tinĕr, dér entusiast, al munceĭ nóstre tineresci, iértă greşelile şi aĭ încredere în viitorul, care va da mai mult, decât începutul defectuos!"

Am făcut din parte-ne puţin, vor veni însĕ urmaşiĭ, alţiĭ şi alţiĭ, carĭ maĭ lesne şi maĭ bine vor umbla pe drumul croit de noi.

Ne adresam decĭ cu încredere publiculuĭ, care sprijinindu-ne, va ajuta numai causeĭ nóstre comune: „propăşirea nóstră culturală!"

Dărĭ de sémă şi mulţămite publice.

La petrecerea ţinută în 29 Aprilie n. c în *Teiuş* în favorul augmentăriĭ fonduluĭ pentru edificarea uneĭ nouĕ bisericĭ gr. cat. în Teiuş, au binevoit a suprasolvi următoriĭ P T. Domnĭ.

Dr. Laurenţiu Pop, advocat Abrud 10 cor. Iacob Raţiu de Nagylak, Becicherecul mare 5 cor. Salamou David, Teiuş 10 cor., Basiliu Pop, Poiana 5 cor., Rişa Iozsef, Teiuş 5 cor., Imre Iozsef, protopretor, Aiud 4 cor., Kreugel Sandor, notar Teiuş 4 cor. Löwe Dezsö, notariu Stremţ 4 cor. Kaufman Gyula, Teiuş 4 cor. Ignat Borza, Alba-Iulia, Gavrila Raţiu, Anton Pop, Inczeffi Albert, Stefan Crişan, Salamon Herman, Borza Jenö, Teiuş. Ioan Maior, protopop Aiud, Ioan Moldovan, Petrănjenĭ. Simion Lucaciu, Cianul-mare câte 3 cor. Gregoriu Sêrbu, Corneliu Crişan, Salamon Simon, Lukacsffi Victor, Bretoiu Gligor. Teiuş, Simion Marcu, Gârbova-inf., Valeriu Daian, George Pop. Mihalţ, Ioan Aron, Tonor, Fried Iguatz, Csato Ferencz, George Muntean, Ioan Tiuşan, Teiuş, câte 2 cor. Klein Mihály, Teiuş 18 cor. Belan Gligor jun., Lucaciu Iacob, Iacob Popa lui Gavrila, Pavel Radu, Ioan Radu, Iacob Tiuşan, Gligor Fostoc, Simion Domşa, Iulius Popu nemeş, Löwe Mor, Friedmann Mor, Löwe Miksa, Teiuş, Aureliu Pécurariu, Tür, Vasilie Suciu, Blaşiŭ, Iacob Truţiu, Sâncel, Iacob Popa, Blaşiŭ, Vasiliu Moldovan, Blaşiŭ, Aureliu Pop, Aiud Augustin Marcu Ciunbrud, Ioan Branzan, Ciuduḑel, Ioan Vasiliu, Zlatna, Aron Betecuiu, Benic, Efrem Raţiu, Demetriu Marcu, Aureliu Pop, Horvath Iozsef, Löwi Salamon, Drach Adolf, Fried Leopold, Fried. David, Ioau Raţiu, Ioau Duua, Páll Lajos, Pap László, Teodor Muutean, Stefan Belan, Nicolae Ceteau, Teiuş, câte 1 cor. Basiliu Hagia, Majina 1 cor. 20 banĭ, Iosif Marian, Mihalţ 60 banĭ, Knobloch Endre, 50 b., Silviu Pauleti 40 b., Nicolau Fraţila 30 b., Francisc Boţianu. Nicolau Berghian, Augustin Faur, câte 20 b.

Suma totală a incassărilor este de 375 cor. 60., din carĭ subtragêndu-se cheltuelile de 78 cor. 60 b., resultă un venit curat de 297 coróne.

Marinimoşilor d-nĭ, carĭ au suprasolvit, şi pe acéstă cale le esprimăm mulţumitele nóstre sincere.

Teiuş, în 10 Maiu 1902.

Anton Popp, controlor. *Gavrilă Raţiŭ*. cassariu.

Cu ocasiunea producţiuneĭ teatrale ţinută la 18 Maiŭ st. n. a. c. în comuna Iaş din incidentul ţinereĭ adunăriĭ de primăvară a reuniuneĭ învĕţ din desp. Făgăraş — au binevoit a suprasolvi următoriĭ domnĭ:

Rev. Iacob Macaveiu 1 cor., Danilă J. Gábor inginer 1 cor. 60 b., Maximilian Rĕcean preot 60 b, 1. Catalina pĕdurar 1 cor., Valeriu Negrea preot 60 b., Nicolau Vişoli preot 60 b., Prună învĕţ. dirig. 60 b.. Eustachiu Stanislav învĕţ. dirig. 60 b., I. Vijole învĕţ. 60 b., G. Negrea învĕţ. 60 b., Ioan D. Marcu gendarm 60 b.. Drugociu jendarm 60 b. Suma suprasolvirilor e 9 cor. 60 banĭ Taxe a întrat 64 cor. 80 b.

In total s'a incassat 74 cor. 40 banĭ. S'a cheltuit 70 cor. 64 banĭ. Venit curat 3 cor. 76 b., plus 7 cor. 60 b., incassaţĭ Sâmbătă séra la representarea piesei pentru poporul din localitate care venit s'a depus în cassa şcóleĭ.

Priméscă espresiunea deosebiteĭ şi adênc simţiteĭ mulţămite toţĭ d-niĭ, carĭ au suprasolvit şi contribuitoriĭ, precum şi d-niĭ şi domnişórele diletante, şi în deosebĭ st. d-n notar Traian Herseni, şi st. d-n v.-notar I. Suciu, carĭ au avut partea leuluĭ la reuşita aceste producţiunĭ.

Ias, în 24 Maiu 1902.

Spiridon Făgărăşian, învĕţător.

POVEŢE.

Gustul ouĕlor.

Cei ce mânâncă ouĕ, au putut observa, că nu tóte óuĕle au acelaşĭ gust şi miros. Prin experimentele, ce s'au făcut în timp de mai mulţĭ anĭ, s'a constatat, că hrana, ce se dă găinilor are mare influenţă asupra gustuluĭ şi mirosuluĭ ouĕlor. S'a dat la o parte din găinĭ, de mâncare păsat de grâu, grăunţe şi lapte acru, ér la o altă parte păsat de cucuruz şi muietură (tiricariu) de făină de cucuruz. Ouĕle dela cele dintâĭ se distingeau prin gust escelent.

S'au făcut şi alte esperimente cu găinĭ, ce făceau parte din 12 rasse diferite şi cărora li s'a dat ḑilnic de mâncare cépă tocată. In 15 ḑile, ouĕle au căpĕtat gustul şi mirosul de cépă. Punêndu-se şi mai multă cépă, mirosul şi gustul de cépă s'a potenţat aşa de tare, încât nu se mai puteau mânca. După ce nu li-s'a mai dat hrana acésta, s'a perdut mirosul de cépă. Gurmanḑiĭ spun, că acele ouĕ sunt cele mai bune, carĭ au cója gălbuie.

Incercările, ce s'au făcut, au dat ca resultat, că sĕminţele mirositóre, cu conţinut de oleiu, precum şi hrana îmbelşugată de verdéţă, măresce în mod însemnat gustul ouĕlor de găină şi imprumută gălbinuşuluĭ o colóre galbenă închisă şi chiar roşiatică.

Mijlóce contra căderei penelor la găinĭ.

Se întêmplă, că găinile îşĭ pierd penele pe piept şi pe pântece. Pielea devine în locurile golaşe roşie inflamată. Ce se póte face contra aceste? Locurile golaşe provin şi dela scarĭ (nemţesce: „Milbe", frantuzesce; „ciron", adecă animalcule microscopice, carĭ nu se pot vedé cu ochii liberĭ şi se aşéḑă între piele şi carne), carĭ pot deveni primejdioşĭ. decă se rĕspândé-c peste tot corpul. Sĕ se frece părţile golaşe cu gaz (petrol) şi oleiu (1:5) şi sĕ se spele cu săpun.

Cum se curarisesc puiĭ bolnavĭ?

Puiĭ bolnavĭ trebue separaţĭ şi puşĭ singurĭ într'un coteţ şi sĕ li-se dea carne fiartă şi ou, amêndouĕ tocate mĕrunt şi sĕ mănânce cât vor puté. Incurênd se vor însănătoşa şi vor alerga prin curte şi grădină împreună cu ceilalţĭ. Adesea se manifestă bóla la pasĕrile cu óse tarĭ şi mai ales la cocoşĭ. Décă îĭ punem într'un coteţ călduros, care e aşeḑat în faţa sórelui şi îĭ hrănim cu carne şi ouĕ, cu pâne albă muiată şi cu seminţe de cânepă, se vindecă în curênd şi se desvóltă bine. Bólă acésta se manifestă cu deosebire la curcĭ, carĭ şi ele au sistemul óselor mai desvoltat şi corpul greoiu. Hrănirea cu carne fiartă tocată servesce şi la vindecarea puilor de raţă. In lipsă de carne rîmele sunt fórte bune.

Gâscele sure Toulusa.

Aceste îşĭ au numele dela oraşul frances Toulouse, în ale căruĭ împrejurimĭ se prăsesc. Carnea lor, în comparaţie cu a altor rasse, este buretósă şi tare, din care causă nu este aşa de laudată. Se mai numesc şi şi „gâsce de Crăciun", fiind-că, desvoltându-se mai târḑiu, tocmai pe la sĕrbătorile Crăciunuluĭ vin la vêndare. Din causă că acéstă rassă este mai îndesată, decât altele, este preferată de către cultivatorĭ. Capul este mare şi gros, ciocul scurt, gâtul de lungime mijlocie. Spatele late. pieptul aşişderea, şi la gâscele bine hrănite pântecele ajunge pe pământ. Aripile sunt marĭ şi tarĭ, códa scurtă şi şoldurile puternice. Colórea penelor sură pe spate mai întunecată, decât pe piept. Burta e albă. Ochiĭ sunt brunĭ, ciocul, piciórele şi membranele înotătóre de colórea portocaleĭ.

Alungarea sobolilor.

Sobolul (cârtiţa) este un animal fórte folositor, el nu se hrănesce cu plante, dér prin scurmatul luĭ totuşĭ strică plantaţia. Mai uşor se póte înlătura, décă îl pândescĭ pe la rĕsăritul şi sfinţitul sórelui, când obicinuesce a scurma. Atuncĭ îl poţĭ scóte fórte uşor cu sapa. Un alt mijloc este, a vĕrsa în gaura (bortă) luĭ apă în care s'a fiert pelin, amestecată şi cu puţin terpentin Gaura se astupă apoi bine. Cârtiţa va părăsi acest loc.

MULTE ŞI DE TÓTE.

Femeia şi vaca.

Unuĭ Român îĭ murise nevasta cu care trăise mulţĭ anĭ în bună căsnicie. Românul a plâns-o două-treĭ ḑile, apoi mai vorbi despre repausata încă două-treĭ ḑile şi pe urmă nu mai vorbi de ea, ci îşĭ umblă după treburile sale de gospodar.

Nu mult după aceea i-se îmbolnăvesce Românuluĭ vaca, o vacă bună, care îĭ dădea mult lapte, aşa că ajungea pentru tótă familia şi încă şi mai rĕmânea. Vaca slăbesce din ce în ce mai tare, până pere. Românul era desnădăjduit, de îţĭ era milă de el. Cu cine se întâlnia, cu tótă lumea povestea de vacă, că era aşa de bună, şi îĭ dădea atâta lapte, şi plângea bietul Român de nu se mai putea mângâia.

Odată întêlninduse cu popa, acesta îl chiamă la o parte şi îĭ spune: „Măĭ Române, dér ce te bocesci aşa după o vacă, de te ride tótă lumea, şi când ţi-o murit muierea, n'aĭ plâns decât două treĭ ḑile?"

— „D'apoi cum n'oi plânge părinte, că de când mi-o murit nevasta, au venit vr'o şépte inşĭ la mine şi mi-au făgăduit, că-mĭ dau fata, orĭ pe vr'o nepótă, dér se fi venit unul numai sĕ-mĭ făgăduiéscă vr'o vacă — Dómne feresce!"

Sosiți în Brașov.

Pe diua de 28 Iunie 1902.

H. Pomul-verde: Flagner, Cohalm; Rădulescu, Popea, Byrăila.

H. Europa: Daner, Triest; Simonfi, Reghin; Askenasy, Lemberg; Grad, Graisen; Dr. Révész, Dobrițin, Precup, Görög, Gyó Békás; Sebő, Philipp, Hartmann, Budapesta; Lacom, Singer, Deutsch, Kraustbor, Hauser, Viena; Dr. Kónya, Iași; Câmpianu, protopop, Gyó St. Miclăuș.

H. Bucuresci: Kiss, Budapesta, Pop, jud. la tablă, Hofbauer, general de honvedi, Clușiu.

H. Grand: Belf, Clușiu; Ianek, Azuga; Kövér, Fodor, Pitești; Chimielovsky, Kövér, Bireovici, Erdö, Bucuresci.

Căsĕtoriți

Dela 20 până la 26 Iunie.

1) Ioan Dușa, gr. or. calfă de zidar cu Maria Bucșa Agostineanu, gr. or. Brașov. 2) Szász Robert ev. ref. inginer la căile ferate ungare Brașov cu Flammenbergi-Brenner Fany, ev. ref. în Aiud 3 Dumitru Pitiș, gr. or. calfă de zugrav cu Elena Saftu, gr. or. Brașov.

POSTA REDACȚIUNEI.

V. B. — *Reșița*: Cartea de care faceți întrebare nu se află la tipografia nóstră.

A. N. = *Herendești*: Adresați-vĕ la administrațiunea diarului „Universul" din Bucuresci.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Calendarul sĕptĕmânei.

IUNIE. (1902) are 30 dile. CIREȘAR.

Dilele	Călend. Iul v.	Călend. Greg.
Dum.	16 S. Tihoniu	29 Petru și Pavel
Luni.	17 S. m. Manuel	30 Pom. S. Pavel
Marți	18 S. m. Leontin	1 Iulie. Teodor.
Merc.	19 † Ap. Iuda fr. D.	2 Cerc. Mariei.
Joi	20 S. m. Metodiu.	3 Corneliu
Viner	21 S. mart. Iulian	4 Udalrich.
Sâm.	22 S. mart. Eusebiu	5 Ciril și Met.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 27 Iunie 1902.

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	14	60
„	Grâu mijlociu . . .	14	20
„	Grâu mai slab . . .	13	60
„	Grâu amestecat . .	11	50
„	Secară frumósă. . .	9	70
„	Sĕcară mijlocia. . .	9	40
„	Orz frumos	8	—
„	Orz mijlociu. . . .	7	60
„	Ovĕs frumos. . . .	6	80
„	Oves mijlociu . . .	6	50
„	Cucuruz	8	80
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	—
„	Mazăre.	22	—
„	Linte	14	—
„	Fasole	10	—
„	Sĕmênță de in . . .	24	—
„	Sĕmênță de cânepă .	8	25
„	Cartofi.	2	40
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
„	Carne de porc . . .	1	04
„	Carne de berbece. .	—	72
100 kil.	Sĕu de vită prospĕt .	44	—
„	Sĕu de vită topit . .	64	—

Cursul losurilor private

din 26 Iunie. 1902.

	cump.	vinde
Basilica	19 20	20.20
Credit	439 —	443.—
Clary 40 fl. m.	186.	189.—
Navig. pe Dunăre.	— —	—.—
Insbruck	82.	84.—
Krakau	74.—	76.—
Laibach	72 —	76.—
Buda	—.—	—.—
Palffy	195.—	205.—
Crucea roșie austriacă . .	190.—	193.—
„ „ ung.	56.10	57.10
„ „ ital.	29.—	30 —
Rudolf	73.—	80.—
Salm	235 50	237.50
Salzburg.	76.25	78 25
St. Genois	264.—	272.—
Stanislau	—.—	—.—
Trientine $4\frac{1}{2}\%$ 100 m. c. .	429.—	432.50
„ 4% 50	43.—	45.—
Waldstein	67.—	69.—
„ de 10 franci . . .	32.25	34.25
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 26 Iunie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120.70
Renta de corone ung. 4% . . .	97.90
Impr. căil. fer. ung. în aur $4\frac{1}{2}\%$.	119.—
Impr. căil. fer. ung. în argint $4\frac{1}{2}\%$.	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.—
Bonuri rurale ungare 4%	97.80
Bonuri rurale croate-slavone . . .	98.—
Impr. ung. cu premii	207.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin .	162 75
Renta de argint austr.	101.60
Renta de hârtie austr.	101.50
Renta de aur austr.	120.80
Losuri din 1860.	152.75
Acții de-ale Băncei austro-ungară .	15.80
Acții de-ale Băncei ung. de credit .	695.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit .	175.—
Napoleondori	19.08
Mărci imperiale germane . . .	117.25
London vista	239.95
Paris vista	95.32
Rente austr. 4% de corone . .	99.75
Note italiene.	94.—

Cursul pieței Brașov.

Din 28 Iunie n. 1902.

	Cump.	Vĕnd.
Bancnot rom.	18.90	18.94
Argint român.	18.80	18.88
Napoleond'ori.	19.04	19.07
Galbeni	11.20	10.30
Ruble Rusesci	2.54	—.—
Mărci germane	117.25	—.—
Lire turcesci	21.40	21.50
Scris. fonc. Albina 5%	101.—	102.—

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 26 Iunie. 1902

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănățenesc . . .	80	9.60	9.80
Grâu dela Tisa . . .	80	9.60	9.75
Grâu de Pesta . . .	80	9.55	9.65
Grâu de Alba regală . .	80	.—	.—
Grâu de Bácska	80	—	.—
Grâu unguresc de nord .	80	.—	. -
Grâu romanesc	80	.—	.—

Seminţe vechi ori nouĕ	Soiul	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara . . .		70—72	7.45	7.55
Orz . . .	nutreț. .	60—62	7.35	0.55
Orz. . . .	de rachiu	62—64	6 10	6.20
Orz . . .	de bere .	64—66	5.75	6.—
Ovĕs . . .		———	.—	—.
Cucuruz . .	bănățen .	75	.—	—.
Cucuruz . .	alt soiu .	78	—.—	—.—
Cucuruz . .	„ „			
Hirișcă . .			4.50	5.—

Producte div.	Soiul	Cursul per 100 de chilograme dela	până
Săm. de trifoiŭ	Luțernă ungur.	46.—	54.—
„	„ transilvană	35.—	40.—
„	„ bănățenă	42.—	46.—
„	„ roșia . .	—.—	—.—
Ulei de rapiță	rafinat duplu .	— —	—.—
Ulei de in . .		—.—	—.
Unsóre de porc	dela Pesta . .	65.—	65.50
„ „	dela țeră . .	—.—	—.—
Slănină . . .	svêntată . .	55. —	56.—
Prune	din Bosnia .	—.—	—.—
„		—.—	—.—
Lictar	Slavon și Serbia	—.—	—.—
„	din Serbia în s.	—.—	—.—
Nuci	slavon nou . .	—.—	—.—
Gogoși. . . .	sêrbesc . . .	—.—	—.—
„	din Ungaria . .	—.—	—.—
Miere	unguresci. . .	—.—	—.—
„	serbesci . .	.—	—.—
Céră	brut .	—.—	—.—
Spirt	Drojdiuțe de s.	—.—	—.—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 24 Iunie n. de 46,280 capete, la 25 Iunie au întrat 913 capete și au eșit 505 capete, rĕmânênd la 26 Iunie n. un numĕr de 46,680 capete.

Se noteză marfa **unguréscă**: veche grea dela 98—100 fil. tînĕră grea dela 106—108 fil., de mijloc dela 104—106 fil. ușóră dela 103—105 fil. — **Sêrbéscă**: grea 107—108 fil., de mijloc 104—106 fil., ușóră 104—105 fil. kilogramul.

Bursa de Bucuresci

din 26 Iunie 1902.

Valori	Dobêndă	Scad. cup.	Cu bani gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	$96\frac{1}{2}$
„ „ Impr. 1892 . . .	5 „	Ian.-Iul.	$97\frac{1}{2}$
„ „ din 1893 . . .	5 „	„ „	$97\frac{1}{2}$
„ „ 1894 int. 6 mil.	5 „	Apr.-Oct.	—.—
„ „ Impr. de $32\frac{1}{2}$ mil.	4 „	Ian.-Iul.	$84\frac{1}{2}$
„ „ Impr. de 50 mil. .	4 „	„ „	$84\frac{1}{2}$
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	85.—
„ „ Impr de 45 m. 1891	4 „	„ „	$84\frac{3}{4}$
„ „ Im de 120 mil. 1894	4 „	„ „	$84\frac{3}{4}$
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	84.—
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6 „	Mai-Nov.	84.—
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucuresci 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisuri fonciare rurale . . .	5 „	Ian.-Iul.	$98\frac{3}{8}$
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	$86\frac{1}{8}$
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	$85\frac{1}{4}$
„ „ „ Iași . .	5 „	„ „	$79\frac{3}{4}$
Oblig. Soc. de basalt artificial	6 „	„ „	—.—
	V. N.		—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	
Banca Nation. ult. div. 85.—	500	într. v.	—.—
Banca agricolă.	500	150 v.	2365
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	276.—
Naționala de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	160.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	„ „	375.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	375 —
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	„ „	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	—.—
„Bistrița" soc. p. f. hârtii 30 l	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 franci aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse. . .	12	„ „	—.—

Scompturi:

Banca naț. a Rom.	6%	Paris	3%
Avansuri pe efecte	7 „	Petersburg . .	5%
Banca agricolă	9-10%	Berlin	—
Londra	3—	Belgia	3—
Viena.	$3\frac{1}{2}$	Elveția	$3\frac{1}{2}$

PUBLICAȚIUNE.

Ajutóre pentru învĕțăceii dela comerciŭ.

Societatea comercianților rom. din Brașov oferă pe anul 1902—7 **ajutóre de câte 100—200 corone** pentru învĕțăceii aplicați deja, sĕu carĭ doresc a-se aplica aicĭ în Brașov la vre-o ramură de negoț cu deosebire la *ferăriă, galanteriă* orĭ *băcăniă*. Ajutórele acestea se dau în locul prim acelor învĕțăcei, carĭ nu se ajung cu ajutorul de acasă spre a întîmpina tóte spesele, ce le au.

Acest ajutor se asiguréză elevului pe tot timpul cât va fi ucenic, décă se pórtă bine.

Dela cei carĭ doresc vre-unul din aceste ajutóre se pretinde sĕ aibă cel puțin 2 clase reale, civile sĕu gimnasiale; cei cu pregătire mai mare vor fi preferițĭ.

Petențiĭ, după aceste ajutóre au sĕ substérnă aicĭ următórele documente:

1. Carte de botez.
2. Atestat de școlă;
3. Atestat medical.
4. Atestat despre starea materială a părinților

Cererile de ajutorare sunt a-se adresa d-lui *Teodor Nicolau*, comersant în Brașov.

Brașov, în 14/27 Iunie 1902.

Teodor Nicolau, președintele societățiĭ. *Ioan Lenger*, secretar.

(582,1—3.)

A apărut

„Îndreptariul poporului“

în cause politice, administrative, judecătoresci, bisericesci, şcolare şi economice, întocmit pentru popor,

de **Ioan Roman,**

candidat de notar.

Acest îndreptar cuprinde în sine cunoscințe cu privire la tóte causele ce intereséză pe plugariul român: alegerea deputaților dietalĭ, dieta țĕriĭ, guvernul, alegerea membrilor în congregațiunea comitatului, afacerile comunale, alegerea comitetului şi a antistieĭ comunale, afacerile comitetului comunal, socoțile şi preliminariul comunal, tutoratul, lăsămênturile, matriculele de stat, afacerile judecătorescĭ, dările, *statutul organic al bisericeĭ gr.-or. rom.*, *biserica gr. cat. română*, fondul de pensiune învĕțătoresc, despre armată, higiena publică, despre animale, pădurĭ, vênat, comuna promontorială, drumurĭ de fer, poştă, telegraf, telefon, *cassa de ajutorare a muncitorilor;* cu portretul; *Măjestății Sale Regelui, a prim Ministrului, a Metropolitului gr. or. rom. şi a ministrului de agricultură.*

Cea maĭ acomodată carte pentru popor, scrisă în limba poporuluĭ şi tiparită pe hîrtie fină cu învelitóre frumósă.

Sĕ póte căpăta la Ioan Roman, candidat de notar, **în Sajtény** (Csanàdmegye).

Prețul 1 coróna de un esemplar şi 20 filerĭ porto.

La 10 esemplare unul se trimite gratis. 1—2.(581)

Schimbare de local.

Am onórea a aduce la cunoscința publicului, că începênd

de Sâmbătă 28 Iunie st. n. anul curent

Farmacia mea „LA BISERICA ALBĂ“

din Tèrgul Inului nr. 32

se va afla în

Strada Vămei nr. 8

din sus de Otelul „la Corónă.“

Rog pe onorații mei muşterii a mĕ onora şi pe viitor cu stimata D-lor încredere.

Cu tótă stima

FRANCISC KELLEMEN,
farmacist.

2—6

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Braşov, Strada Porții Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghete al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casurĭ de mórte, aşedămêntul sĕu de înmormêntare bogat asortat în carĭ tóte obiectele, atât sortele mai de rênd, cât şi cele mai fine, se pot căpăta **cu prețurĭ ieftine.**

Comisiune şi **depou de sicriurĭ** de **metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprià a tuturor **sicriurilor** de **lemn,** de **metal** şi imitațiunĭ de metal şi de **lemn** de **stejaru.**

Depou de **cununĭ** pentru monumente şi **planticĭ** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**, care **funebre proprii cu 2 şi cu 4 cai,** precum şi un **car funebru** vênet, pentru **copii,** precum şi cioclii.

Comande întregĭ se esecută **prompt şi ieftin,** iau asupră-mĭ şi **transporturĭ de morțĭ în strĕinătate.**

La casurĭ de mórte a se adresa la

E. Tutsek.

6—*

ANUNCIURI
(inserțiunĭ şi reclame)

sunt a se adresa subscriseĭ administrațiunĭ. In casul publicăriĭ unuĭ anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Admi..istr. „Gazetei Trans.“

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la **Eremias Nepoții.**

!Calitate bună garantată!

Vênd cu 5—10% mai ieftin, ca concurenții mei.

Magazinul de încălțăminte şi pălăriĭ

Nr. 10. I. SABADEANU Nr. 10.

Strada Porții nr. 10, BRAŞOV, Strada Porții nr. 10,

care se bucură de 32 anĭ de încrederea on. public, recomandă mărfurile sale **garantate, solide, moderne** şi carĭ prin procurare favorabilă **vinde cu mult mai ieftin** ca orĭ-ce concurent al sĕu, precum póte vedé onor. public din câte-va mai jos înşirate prețurĭ:

Pentru Bărbați:

1 părechie de ghete de vachs, garantat solide . . . . . . fl. 2.50
1 „ de ghete de vachs cu besetz, garantat solide . „ 2.80
1 „ de ghete de vachs cu şinóre, garantat solide . „ 3.70
1 „ de ghete de vachs cu besetz de lac, gar. sol. „ 4.10
1 „ de ghete Botin de iuft, garantat solide . . . „ 4.30
Pantofi de Drill galbene orĭ negri cu pelé, besetz şi talpă dela 80 cr. în sus.

Pentru Dame:

1 părechie de ghete de pele patentate, cu gumă gar. . . . . fl. 2.50
1 „ de ghete de pele patentate, cu nasturĭ, gar. „ 3.40
1 „ de ghete Gems veritabil, cu nasturĭ gar. . . „ 4.—
1 „ de ghete cu besetz de lac gar. . . . . . . „ 3.80
1 „ ghete pele galbină gar. „ 4.—
1 „ Pantofi de dans din lac „ 2.—
1 „ „ „ „ pele Gems „ 1.80
1 „ „ „ pele cu fl. 2.20.

Ghete micĭ pentru copii dela 50 cr. în sus.

Comanda la mĕsură se efectuéză prompt. ieftin şi garantat solid. 7—10

Specialități de încălțăminte de tot fine: Chevreaux, Boxkalf, „Ideal“ etc., **se află în mare alegere** şi se pot procura în 6 ḑile şi după măsură cu prețurĭ moderate.

APELE cele mai feruginifere, BĂILE cele mai renumite ale continentului de nomol

Idroterapia cea mai rațională a Europei,

la confluența **Dornei** şi **Bistriței,** într'o vale plăcută a Carpaților Bucovinenĭ, încunjurată de pădurĭ conifere. în pitorescul triunghiŭ între Ardeal. România şi Bucovina.

„DORNA“ (în BUCOVINA),

la gara **„Valea Putnei“** de-ocamdată, ultima stație a căieĭ ferate secundare, **Hatna — Câmpulung — Dorna** 2 óre depărtare dela Dorna).

Se află birje la sosirea fie-căruĭ tren.

Durata sesonului dela 1 Iunie — 30 Septemvrie st. n.

In monumentalul stabiliment de băi se aplică sistemele cele mai moderne.

Serviciul **idroterapieĭ** se află în mânile unui personal bine şcolit din clinica profes. Winternitz.

Cure dietetice: de zĕr şi de lapte.

Palatul de cură (Curhaus) cuprinde un Restaurant cu salóne elegante de mâncare, o Cafenea şi salóne de lectură, musică, biliard şi diverse jocurĭ.

Afară de numĕróse locuințe şi Otelurĭ private stau la disposiția publicului şi **dóue Otelurĭ cu 70 camere** şi apartamente confortabile pentru **prețurĭ moderate,** carĭ aparțin stabilimentului de cură.

Apaducte din isvóre alpine. — Canalisație. — Lumină electrică.

Succese splendide: la bóle de inimă, după sistemul dela Nauheim, cu băi acido carbonice, şi la arteriosclerosă cu băi de nomol.

Informațiunĭ şi prospecte gratis şi franco prin Administrația c. r. a stabilimentului de cură carĭ reservă la comande camere în Otelurile de cură.

La întrebărĭ medicale respunde medicul stabilimentului de băi cons. imp. Dr. Arthur Löbel.

Şese medicĭ sunt în loc. carĭ vorbesc românesce.

Apele alcaline din sursa **„Ludwig quelle“** aprobate ca beutură dietetică şi bună de amestecat cu **vin şi sirop,** se aplică şi la diverse afecțiunĭ **catarale** şi se pot comanda **la „Administrația c. r. a stabilimentului de cură.“**

În lunile Iunie şi Septemvre prețurĭ reduse pentru **băi şi odăi.**

4—10.(551). Administrația c. r. a stabilimentului de cură.

Cel mai mare efect antiseptic

PAO

apă de spălat gura

în formă de prav.

Deposit en gros pentru Braşov

la JOHANN ORENDI.

Se capĕtă în farmaciĭ, Drogueriĭ, Parfumeriĭ etc.

Cu gust, practic şi ieftin.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.